

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6.50
za en mesec „ „ 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Klavrni shod nazadnjaških nezaupnikov.

(Izvirno poročilo »Slovenca«)

Punca s cunj.

Aja, tutu!
Narodna pesem.

Kako se delajo punce iz cunj? V smeteh, krog peči se pobere odpadki starih kikeli in ž njimi gre dete na delo; najprej posvaljka okroglo punčico, jo povije z belo cunjico, podveže in glavica je gotova, pod njo ovije nekaj pisanih capic in punca je narejena. Dete se je veseli. Kaj je briga, da nima ust? Kdo bo zameril otroku, če ne misli, da ni glave brez ust.

Punca iz cunj — narodno-napredna stranka; dete, ki jo ustvarja — zaupni shod! Kdor se veseli igrac, ga mora razigrati v dno duše, ko gleda ta umotvor. V soboto je oznanil »Narod« širnemu svetu, naj si narodni napredniki nikdar ne mislijo, da bo list kdaj strankino glasilo. Njegov voditelj dr. Tavčar ga ne da voditelju stranke dr. Tavčarju iz rok. Ti dve osebi sta skregani za vedno. In zdaj naj se preosnuje stranka brez glasila, — brez ust. Samo od ust živi, a jih nima! Glavno njeno opravilo so pljunki in bljuvanje. Pa ust nima! Včerajšnji zaupniki so prišli poguma polni, da bi razširili usta narodno-napredni stranki. Velmože so jim dali v roko punco in so jih povabili, naj jo ž njimi vred pouiskajo, da zaspi... Aja, tutu!

Godilo se je pa tako-le: Končno smo vendar izbežali ljubljansko liberalno klico, da je sklicala shod narodno-naprednih zaupnikov. Včeraj se je v Ljubljani vršil ta shod. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je izbral temno, podzemsko dvorano »Narodnega Doma«, da bi ljudje z dežele »narodno-naprednim prvkom ne videli v obraz. Shod je bil klavrn, kakor je klaverna vsa narodno-napredna stranka — od samega nezaupanja drug do drugega se nihče ni upal govoriti jasne, odkrite besede. Ljudje, ki so prišli v Ljubljano na ta shod, so prišli takorekoč v Ljubljano le na uro gledat. »Narod« je mesece in mesece bobnal na ta shod, poslanih je bilo, kakor je »Narod« povedal okoli zaupnikom 2500 vabil — na dan shoda pa skoro ni bilo videti zaupnikov; odbor je pozabil pripraviti nov program in navzoči so morali poslušati — stare fraze, katere so že stokrat prej brali v »Narodu« in ki jih že sami bolje znajo na pamet. Novih idej nič! Zaupniki so zdehali, stiskali fige v žepu in — posebno Notranjci — preklinjali ljubljansko liberalno klico, ki jih je tako potegnala, da so prišli na shod, meneč Bog ve kaj važnega bodo zvedeli na shodu. »Narodni Dom« in okolica, pa tudi njega notranjost sta kazala skoro vsakdanje lice; kdor ni vedel za shod, bi niti ne opazil, da prihaja okoli vogla nekaj nenavadnih ljudi. Tudi ob koncu se je komaj znalo, da je bilo v »Narodnem Domu« zbranih kaj več ljudi.

Odziv na »Narodovo« trobentanje je bil

jako neznamen. Vrhniški vlak je pripeljal 16 oseb. Z gorenjskim vlakom se je pripeljalo v Ljubljano celih 62 mož, med katerimi so bili pa seve tudi možje, ki niso prišli na narodno-napredni »zaupni« shod. Gorenjsko maloštevilno četo sta vodila kranjski Pirc in učiteljski šofar Grmek. Pirc ni hotel v Šiški izstopiti, kjer bi morda pričakovali njegovega obiska, ampak je hitel naravnost v Ljubljano. Pripeljal se je tudi z vlakom šentvidski Zirovnik. Gorenjska četa je to pot pogrešala selškega Šlibarja. Zirovec je bilo 5. Dolenjski vlak je pripeljal vsega skupaj 20 možkih nezaupnikov. Notranjski vlak je na kolodvoru v Ljubljani čakala že »častna notranjska straža« idrijski župan Šepetavec, postonjski Ark o, Božič in par drugih takih »inteligentov«. Iz notranjskega vlaka je izstopilo kakih 100 mož približno, vsi »liberalno zavedni« Notranjci. Kar jih ni bilo izmed zaupnikov, so odšli na drugo stran, nekaj zaupnikov je stopalo proti »Narodnemu Domu«, nekaj se jih je pa zbralo okoli možička, ki je navse grlo kričal: »Kar nas je lumpov, skupaj!« Ko jih je imel dovolj okoli sebe, pogledal je prizirljivo našega poročevalca in mahnil je s četo 10 minut pred shodom v kolodvorsko restavracijo. Tu jo je pa izkupil. Ljubljanski liberalni podgeneral Lavrenčič je videl, kako zabavo napravlja ta četa našemu poročevalcu, pa je ogorčen siknil: Prokleti, ali morate, ko pridete v Ljubljano takoj v prvo oštarijo!

Pijakarji in postreščeki so te zaupnike spremljevali s hudomušnimi posmehi. Iz tega se vidi, kako malenkosten je bil odziv na »Narodovo« ropotanje.

Pred »Narodnim Domom« so morali zaupniki defilirati mimo našega poročevalca. Profesor Stritoj je pred »Narodnim Domom« nekaterim — maloštevilnim — kmetom podajal roke. Na shod so v prvi vrsti prišli uradniki banke »Slavije«, nekaj zasebnih uradnikov, zahvaljujati se menda za Hribarjevo prijaznost in načelno stališče v trgovinski zbornici, nekaj mestnih uradnikov, posebno mnogoštevilno pa je prišlo junas — škof molčati in kimati liberalno učitelstvo, na čelu mu gg. Jelenec in Pianek. Imena nekaterih trgovcev in obrtnikov za danes iz usmiljenja zamolčimo, ker je menda včerajšnji shod marsikaterega prepričal, da v tako klavrnih stranki ni tudi za trgovino in obrt iskati napredka.

Lenč z Laverce se je prišel zahvaljevati, da ga je nedavno »Narod« tako trgal. Posebno imenitno je prišel na shod Elija Predovič. Bil je v cilindru in kot tak elegant, da so okoli stoječi ljudje začudeni mrmrali: »Der Scharfrichter von Moste!« seveda so se zmotili, ker te šarže g. Predovič še nima. Mnogi zaupniki z dežele so imeli »krasne« obraze: zabuhle in napihnjene, kakor so sploh liberalni magnati na deželi. Tako so romali ob polu 10. uri dopoldne k Tavčarjevim biljam v »Narodni Dom«. Nek s Tavčarjem zvezani nemški prvak jo je primahal s svojim prijateljem memo »Narodnega Doma« in mu dejal: »Schau, da drin im »Narodni Dom« thun die Spitzen der Slovenen den Salamander reiben — die ganze politische Hetz is' ihnen aus dem Leim' gängen.

tudi ni vedel, ter se je obrnil na kazansko Mater Božjo, kazanska Mati Božja tudi ni vedela ter se je obrnila na Ivana Kronstadtskega, Ivan Kronstadtskij tudi ni vedel, ter se je obrnil na ministra zunanjih zadev, Lambsdorfa, minister zunanjih zadev seveda tudi ni vedel kaj odgovoriti, ter se je obrnil na ruskega odposlanca v Portsmouthu, Viteja. Tako je dobil Vite nalog, naj odgovori na vprašanje, katero je stavil sam Vite.

Toda dovpt na strani, ker Ivan Kronstadtskij je jako resna oseba.

V čem obstoji njegova slava in upliv?

Ivan Kronstadtskij ni učenjak, ni visokega rodu, in ni človek izvanrednih zmožnosti in delavnosti. Njegova slava in njegov upliv obstoji v tem, da slovi za svetnika.

V ruskih preprostih hišah se nahaja ta med svetimi podobami na steni tudi podoba carja in podoba Ivana Kronstadtskega. Ivan Kronstadtskij je sedaj, se lahko reče, najbolj znana in najbolj sloveča oseba na Ruskem.

Ivan Kronstadtskij je bil priprost vaški župnik, sedaj je pa predstojnik mornariške cerkve v Kronstadtu. Bil je oženjen, toda žena mu je umrla in zapustila več otrok. Potem se

Vhod v dvorano sta čuvala po en Tavčarjev pisar in en uradnik banke »Slavije«. — Torej je bilo poskrbljeno, da »nezaupniki« niso mogli v narodno-napredno svetišče. Le ožji »somišljeniki« so smeli imeti srečo poslušati in z lastnimi očmi gledati prepoved liberalne stranke.

Naš zaupnik pride brez vabila pred liberalnega keruba pred vrati in ga nahruli: »Ali imate vse dobro pripravljeno, da noben brez vabila ne bo mogel notri? Pazite!

Pisar: »O dobro, gospod, brez vabila ne sme noben notri.«

Naš zaupnik: »Tako je prav! Le ostro pazite. Ziveli! — In naš zaupnik jo je mahal v dvorano mimo pisarja, ki je bil prepričan, da človek, ki ga tako nahruli, mora imeti vabilo.

Na shodu.

Naš poročevalec se je v dvorani spravil na galerijo in štel: Na galeriji je bilo k večjemu 100 oseb, v dvorani okoli 400 — vsega skupaj ne nad 500, torej se niti ena petina povabljenih ni odzvala. Ko so liberalci to videli, dejali so, da bodo v »Narodu« pisali, da jih je bilo 800 — kar pa je velika laž. Ko je pripravljali odbor videl, da ta shodek ne bo pričakovana manifestacija, za katero so dvorano popolnoma izpraznili, so pričeli v dvorano vlačiti stole, da bi bila bolj polna videti.

Predsednika izvrševalnega odbora dr. Karola viteza Bleiweisa ni bilo na shodu. Naš poročevalec vpraša liberalca: »Zakaj ni Bleiweisa?« — »Je k sreči bolan!«

Shod se je pričel še-le ob 10. uri dopoldne.

Predsedstvo so tvorili: župan Hribar, dr. Tavčar in župan iz Metlike Jutraš. Če je bil Jutraš najinteligentnejši zaupnik z dežele si lahko prestavljate, koliko razuma je bilo zbranega na tem shodu. Zapisnikarja sta bila dr. Kušar in prof. Luka Jelenec.

Vse je tiho, nič zanimanja, nič navdušenja, nič burnih pozdravov od strani zborovalcev, ki čutijo, da predstava, ki jih čaka, ni vredna potnih stroškov.

Župan Hribar je govoril: Potrebna je organizacija in reorganizacija stranke, da bodo imeli vsi stanovi in vse dobe, mladi in stari, iste pravice in dolžnosti. Treba je pa predvsem discipline, zato obžaluje članek v »Našem Listu«, ki priporoča secesijo. Res, da v nas starih živahnosti ni več dovolj, zato pozdravljamo mladi naraščaj. (Bilo ga je na shodu jako malo. Med mladi naraščaj prištevajo liberalci 35 do 40 let stare može. Poroč.) Mladi in stari naj se združijo. Vsi za napredek in svobodo! Letos še se bo vršil nov shod zaupnikov v naše stranke, ki bo trajal morda 2 dni, takrat se bo moglo govoriti o vseh vprašanjih. (Liberalci so vabili na ta shod z opombo, da bodo zaupniki na shodu 25. marca lahko povedali vse svoje misli o programu in stranki. Poroč.) Danes je le priprava. (Zaupniki z dežele kolnejo in tiho mrmrajo: Torej zato smo sem prišli? Kaj pa danes pripravljamo? Ali bi odbor ne mogel sam to pripraviti? To je škandal! Nič pripravljene!) Centrala potrebuje nasvetov zunanjih zaupnikov. Priporoča, naj se kratko govori, pozabljaja nekoliko čez sijajni in veličastni

zaupni shod »Slov. Ljudske Stranke« in slednjič pozdravi navzoče.

Dr. Triller, ki je pritekel na shod naravnost iz — brivnice — je premleval »Narodove« članke o volilni reformi. Govoril je jako malodušno in medlo, tako, da se ga je le malo razumelo. Mož ni govornik za ljudske shode. Dr. Triller je dejal: Volilna reforma je sadnokubinata in vladne prepotence. Volilna reforma le nedostavno popravlja krivice, a mi smo oškodovani nacionalno in socialno.

Po številu dobimo sicer več, ker drugače ni šlo, a na Koroškem nas čaka silna izguba, in na Kranjskem se »izročajo vse nerazsodne mase klerikalizmu«. Pogreval je »Narodovo« laž, da so klerikalci »prodali« koroške Slovence ter trdil, da se »še niso opravičili.« Šuklje je dejal v Ribnici, da so Slovenci 53% profitirali, a en koroški mandat je več vreden, kakor trije kranjski. »Še sumljivejš« se je baže zgovarjal dr. Susteršič, ki je govoril prej o Galiciji, potem o Koroški. Zakaj Susteršič ni šel osebno na Koroško povedat, da je čist in nekriv? Naši klerikalci Korošcem ne marajo, ker so jim preliberalni. (Ta klobasarija Trillerjeva je pač najneumnejše, kar se je čulo na tem shodu. »Klerikalci« so že vse storili tudi za Korošce, kar je bilo v njihovi moči, a dr. Tavčar naj se pelje enkrat v Celovec povedat, kako se je on potegoval za Korošce.)

Na Kranjskem — nadaljuje dr. Triller — hočejo storiti veliko krivico industrialcem in obrtnim slojem nasproti agrarnim. (Ta boj je liberalna politika. Por.) Treba pa je izjednačiti vpliv vseh stanov pravično. To je vlada povsod vpoštevala, le pri nas ne. Če bi imeli klerikalci le malo čuta spodobnosti, bi morali privoliti, da se da industrijskim slojem nekaj mandatov. (Kake mandate so pa obrtnikom doslej dali liberalci? Po splošni in enaki volilni pravici in novih okrajih bode zrastle proti vlekakapitalizmu tudi moč obrtnega stanu. Poroč.) To kaže, da obstoji res »vez med prodajo Korošcem in klerikalno hegemonijo.« Predlaga resolucijo:

»Shod zaupnikov protestira zoper razdelitev volilnih okrajev na Koroškem, ker ta razdelitev v vladni predlogi volilne reforme bije v obraz načelom splošne in enake volilne pravice ter nacionalne enakopravnosti in ker obsoja v politično smrt nad 50 tisoč koroških Slovencev. Shod odklanja preziranje mest, trgov in obrtnih krajev pri določitvi volilnih okrajev na Kranjskem, ker izroča na milost in nemilost vse neagrarne volilce eni sami politični (klerikalni) stranki. Shod zahteva, da se koroške Slovence združi v dva posebna volilna okraja, da se ustanovi za Kranjsko poleg Ljubljane še dva mestna volilna okraja. Od izpolnitve te zahteve je odvisno glasovanje narodnonaprednih slovenskih državnih poslancev glede vladne volilne reforme. Narodno-naprednim deželnim poslancem se naroča, da pritrde svoječasno le taki deželnozbornski volilni reformi, ki zagotovi v okviru resnične splošne in enake volilne pravice primerno zastopstvo vsem produktivnim stanovom in slojem prebivalstva.«

Dr. Triller govori dalje: Če ta resolucija ne izda, morajo vse konsekvence izvajati naši

je molil nad njim, in škof je takoj zopet zadovoljil pogled.

O tem dogodku je zvedelo celo mesto, o njem so poročali tudi časniki in sodba se je glasila: To je čuden slučaj.

Nekoč se je nekaj vseučiliških dijakov dogovorilo, da bi se norčevali iz Ivana. Eden izmed njih se uleže kakor na mrtvaško posteljo in drugi teko po popa Ivana, naj ga gre pripraviti na smrt. Ivan pride, ga mazili in moli molitve za umirajočce, in ko se zopet odstrani in tovariši pogledajo k dozdevanemu bolniku, vidi jo, da je mrtev.

Ta dogodek je napravil mnogo hrupa v javnosti, tovariši in znanci nesrečnega dijaka so se razburili na Ivana in zahtevali od vlade, naj ga zapre, toda vlada ga je pustila pri miru.

Zdravniški listi so zbrali celo vrsto podobnih dogodkov ter jih preračevali na vse strani. Slednjič so naredili sodbo: »Mož je silen hipnotizer.«

»Kaj pa vi pravite k temu?« vprašam nekega ruskega vseučiliškega profesorja, dobrega znanca. — »Zdravniki pravijo, da je vse to hipnotizem«, odgovori mi on, »toda je težko verjeti.«

L. L.

LISTEK.

Ivan Kronstadtskij.

Odkar se je pričelo toliko govoriti in pisati o Rusiji, imenuje se velikokrat tudi ime: Ivan Kronstadtskij.

Ko je nesrečni admiral odhajal v Port Arthur, šel je po blagoslov k Ivanu Kronstadtskemu, ko se je pozneje Kuropatkin odpravil v Mandžurijo, se je šel tudi on priporočiti Ivanu Kronstadtskemu. K niemu so se obračali generali, državniki, celo sam car, a tudi uporniki, nasprotniki vlade, nezadovoljni mornarji, ko so se uprli, vse se je obračalo k niemu za blagoslov, nasvet in pomoč.

Nek dovptnež je celo pripovedoval, da je Ivan Kronstadtskij igral tudi pri sklepanju miru svojo ulogo. Mir se je sklepal namreč na sledeči način:

Ko so Japonci stavili svoje predloge ruskemu odposlancu Viteju, ni znal Vite kaj odgovoriti, ter se je obrnil naravnost na carja, car tudi ni vedel kaj odgovoriti, ter se je obrnil do Pobjedonosceva, Pobjedonoscev tudi ni vedel, kaj bi, ter se je obrnil do metropolita petersburškega Antonija, metropolit Antonij

je popolnoma odpovedal svetu in udal askezi in vedi. Njegova slava in upliv obstoji v njegovi askezi. Njegov značaj je čist, kakor se pričakuje od svetnika. Milijoni rubljev so že šli skozi njegove roke za reveže in za dobre namene, toda on živi skromno, kakor popred v svoji vaški fari in tudi za svoje otroke mu ni ostalo ničesar.

O njem se pripoveduje cela vrsta čudežev. Jaz sem večkrat imel priliko govoriti z Rusi, ki ga poznajo osebno, z ljudmi, ki sami ne verujejo v čudeže, a so mi pripovedovali o njem čudovita dela.

Naj povem tu nekaj teh govoric.

Nekje, mesto sem pozabil, bi se imela vršiti velika cerkvena slavnost. Z vlakom se je pripeljal škof Izidor, da bi imel opravilo, ob enem se je pa od druge strani ob istem času pripeljal pop Ivan. Ko ljudje, ki so pridli na kolodvor sprejet škofa Izidorja, zvedo, da je prišel Ivan, dero vsi k njemu, a pri škofu ostane samo še nekaj uradnih oseb. Vsled tega se je čutil škof razžaljenega in je prepovedal Ivanu, njemu azistirati pri opravilu. Toda neposredno pred slavnostjo zbolil škof na očeh, da niti on sam ni mogel vršiti opravila. Ves prestrašen pokliče Ivana k sebi, ki

državni in deželnozborski delegatje. Karikatura splošne in enake volilne pravice se morda utihtopi tudi v deželni zbor. Narodnonapredna stranka si ne bo dala vrvi okoli vratu. Čita resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Dr. Triller je nato podajal osnutek »novega« program, ki je že 12 let star in ki ga je v 14 člankih že v »Narodu« razlagal, tako, da je bila ponovitev odveč. Program bodi socialen, nacionalen in demokratiški in obsegaj: Narodno avtonomijo, višje sodišče v Ljubljani in slovenski uradni jezik. V »versko-kulturnem« oziru zahteva svobodo vseh veroizpovedanj in odpravo »zlorabe vere«. Stranka se poteguj za svobodno šolo, zboljšanje učiteljskih plač, za kmetijske, strokovne, obrtne in gospodarske šole, trgovsko akademijo, ljudske knjižnice itd.

Vsi stanovi naj bodo enakopravni. Kmetški stan je reservoir, iz katerega doteka mnogim stanovom nova kri. (Zato ga hočejo liberalci potisniti ob steno. Poroč.) Treba je torej kvalitativno izboljšati kmetstvo in ga izobraziti. Glede obrtnega stanja je razpravljal že znane stvari, katerih pa liberalna stranka nikdar ne izvrši in jim v dejanju celo nasprotuje: Cenejši kredit, mojsterske bolniške blagaine, oskrbo za starost.

O delavstvu, katerega ni bilo na shodu, ker pozna liberalne fraze, je dejal dr. Triller, da je liberalna stranka voljna vsikdar podpirati njegov boj za politične in ekonomske pravice. (Dejanja govore drugače! Poroč.)

Program bodi slovenski (Na Dežmanovih grabljah?) in išči združenja s Slovani na jugu. Dr. Triller predlaga: Bodočemu centralnemu odboru se naroča, da izdela detajliran program in skliče nov shod še letos, da ga odobri. (Par »Dobro« klicev.)

Župan Hribar odpravlja debato in opetovano vpraša, ali kdo želi besede. Nihče se ne oglasi. Zaupniki, ki so bili povabljeni, da bi izrazili svoje misli, so ostali brez misli...

Župan: Kdo potrjuje? Soglasno! (Plosk.) Program se bo mesec pred shodom objavil v listih, da se vsakdo lahko pripravi za debato. Somišljenike naj se opozarja, da se shoda udeleže. Čim več bo mnenj, tem boljša in močnejša bo organizacija.

Nato se je oglašil dr. Tavčar, ki je pred shodom v »Narodu« napisal, da stranka nima svojega glasila, da je »Narod« njegov, in da naj liberalci bodo hvaležni, če jim pustijo pisati v »Narodu«. Dr. Tavčar, ki je pred shodom pod Tivoli ohlajal živce, je izvajal: Volilna reforma bo povzročila, da bo morala naša stranka stopiti v ožjo zvezo z narodom. Organizacija je bila že doslej dobra, a se ni izvrševala in je bila le na papirju. Vsi imamo preveč dela. Središče pa mora biti v Ljubljani, ustanoviti se mora tajniško mesto, da bo energična moč posvečala vse svoje delo stranki. Bodoči izvršilni odbor naj poišče takega tajnika. Treba bo tudi sredstev, prazen žep nič ne opravi. Torej bodoči izvršilni odbor poišči virov za sklad. Stranka se tudi na deželi organizuje, z današnjim shodom je dokazala dežela, da se najbolj zanima za obstoj stranke. Od občine do občine bo treba reorganizirati. Očitale se nam je, da se premalo oziramo na naraščaj, ki vse oživlja. Morda po pravici, a poslej bo stranka poklicala v svojo sredo tudi naraščaj. A nekateri prezdaj revoluirajo. Razbiti je lahko, a zgraditi! Mi smo sivi in okorni, (Živio!) a tega nismo sami krivi. Bili smo enkrat mladi in delavni. Zato ne naših zaslug v nič devati! (Zivel dr. Tavčar!) Nočemo igrati boga, kakor ga igrajo nekateri klerikalni elementi. Mi smo demokratični in nimamo nobenega oficijelnega vodje, a klerikalci imajo Boga Susteršiča. Potrebno in koristno bo, da se mladi pozovejo v bodoči izvršilni odbor. V listi bodočega reorganizacijskega odbora so deželni in državni poslanci že eo ipso člani, danes je še 24 mož voliti. Oziralo se je predvsem na Ljubljano, ki jih dobi 12, da bo odbor vedno sklepčen, za deželo pa 12 in sicer 4 za Gorenjsko, 4 za Dolenjsko in 4 za Notranjsko. Se pa še lahko drugi kooptirajo v odbor, če to delegatje žele.

Župan Jutraš iz Metlike se zahvaljuje za shod. Pove, da ima dva sina pri vojakih in že 50 let veliko davka plačuje. Zahvaljuje se poslancem (Plantana in Ferjančiča naš poročevalec ni opazil na shodu) in Tavčarju in želi, da bi ravno tako naprej ostalo, kakor doslej! (Treba mu je bilo potovati čez Gorjance, da je povedal!)

Uradnik finančne direkcije gospod Roštan: Nihče ni nič očitaval vodstvu, nihče ni imel poguma. A uradništvo ni zadovoljno. Klerikalci nam očitajo, da le »žremo«, a narodnonapredna stranka se za nas nič ne meni. V pripravljalni odbor se ni dalo uradnika. Nanje, ki so glavni faktor stranki, so pozabili.

V ljudstvu še vedno mislijo, da smo birokrati šiba božja, a istina je, da je uradništvo cvet vsakega naroda. Tudi slovensko uradništvo je cvet, a preziran. Zato je uradništvo ustanovilo svojo organizacijo »Našo Zvezo« za politične, ekonomske interese in za stanovsko zavest. Višje uradništvo nam je obrnilo hrbet; a iz gotovih krogov narodnonapredne stranke se je agitiralo proti tej organizaciji. »Naša Zveza« ni še proti narodni stranki, a v bodoče bo tista stranka močna, ki bo z nami!

Dr. Triller odgovarja: Osnutek programa je res nepopoln, ker je le očrtan. Oziralo pa se bo seveda tudi na uradništvo, ki je krepek steber. Očitano, da ni nič storila stranka za uradništvo, je krivično: le na nedržavno uradništvo ima ingerenco. Kjer ima stranka vpliv, tam uradnikov ne pozablja. Organizacija uradniških plač deželnega odbora, občinskih uradnikov se izvrši že v kratkem vzorcu. (Če bo le res!) Kjer možno, se je storilo vse. Z največjo simpatijo pozdravlja »Našo Zvezo« in da se program v tem popolni.

Dr. Tavčar organizacijo uradništva pozdravlja; bila je le višja birokracija proti, ne ml. Zastopnik uradništva se je hotel poklicati v odbor, a vsakdo je odklonil, ker se je bal enake afele, kakršno je imel dr. Murnik z Nemci v trgovinski zbornici. Zato se obrne eksekutivni odbor poslej na »Zvezo«. (Vse sprejeto.)

Pri slučajnostih je bil občinski svetnik gospod Lenčec tako prijazen, da je z ozirom na »Slovenčev« sobotno notico vprašal, kaj je z zvezo z Nemci. Naj pove dr. Tavčar ali župan resnico!

Dr. Tavčar: Nisem mislil, da bom moral govoriti. A včerajšnji »Slovenec« je zopet drezal! Pri zvezi z Nemci se je šlo le za podporo gledališču. Te zveze nisem sklenil na svojo roko, nego s polnim pritjevanjem celega eksekutivnega odbora. V deželnem šolskem svetu je isto.

Stvar je malenkostna. (Oho!) Ta zveza je dosegla, da klerikalci niso prišli do popolnega oblastva. Zato hvala gospodu Lenčetu, da je stvar sprožil. A tudi klerikalci delajo z Nemci skupaj. Jesenice so dosti važnejše, kot gledališče; tam so se popi z Nemci zvezali. To je bilo izdajalstvo. Preglejte vse deželnozborske zapisnike, če se je z našo krivdo kaj proti narodnosti storilo. Naša taktika je narodno idejo le povišala. Uvedlo se je slovensko uradovanje v deželnem odboru ter se je značaj dežele v narodnem oziru utrdil.

Tako je govoril dr. Tavčar in zaupniki so — molčali.

Shod se torej ni upal zavzeti načelnega stališča proti zvezi z Nemci. Sklicevanje na Jesenice je neumnost, ker ondi ni nastopil naš izvršilni odbor, kakor pri liberalcih pri zvezi z Nemci, in ker noben naš pristajaš ondi ni glasoval za Nemce, liberalci so pa opetovano glasovali za Nemce ter jih spravljali na najvplivnejša mesta, kakor grofa Barbota. Vsak dan prinaša novih koncesij Nemcem v tej ali oni obliki. Resnice o zvezi z Nemci shod ni izvedel, ker se mu ni prebrala pogodba nemško-slovenske zveze. »Slovenčeva« sobotna notica je dosegla svoj namen: pred seboj vidimo liberalno stranko kot stranko politične in narodne hinavščine.

Ob četrti na dvanajst je bila že vsa komedija končana in župan Hribar je zaključil shod.

Zaupnik dosedanjemu vodstvu so pokazili izreči. Ali se bo novi eksekutivi, v kateri bodo sedeli poleg dr. Trillerja, dr. Tavčarja, Lenčka, Jenkota, dr. Kušarja, Lenarčiča in drugih tudi »mladi« dr. Ravnihar, dr. Windischer, dr. Novak, kaj bolje godilo.

Sprejeti so v odbor vsi mladi liberalni politiki. Nekateri »mladi« so se po shodu postavljali, da zato niso govorili, ker so »stari« docela »kapitulirali« in ker so sprejeli vse zahteve »Našega Lista« in drugih mladih organov v svoj program. Rekli so, da govoriti sploh ni bilo treba, ker sploh ni bilo na shodu nič programa in je bilo vse strašno dolgočasno, apatično in mrtvo.

Novi predsednik »narodno-naprednega izvrševalnega odbora« bo baje dr. Triller.

Med shodom je bila restavracija vedno dobro obiskana. Mnogi so bili rajši v restavraciji, nego na shodu. Učitelj Lovric Perko je bil »vunbacišel« ter je posebno učitelje gonil iz restavracije na shod, a dobil je večkrat odgovor: »Lačen ne bom poslušal.« Dva liberalca sta se menila: »Ej, mi denarja (!) nimamo. Občinske volitve v Ljubljani so nas stale 12.000 gld. Brez denarja ne bo nič. Klerikalci imajo skladišnice.« Narodnonapredna najvnost hoče torej z denarjem nadomeščati moč idej. Naš zaupnik je stopil z drugimi zaupniki k obedu.

Žalosten obed.

Na obedu v »Narodnem domu« je bilo okoli 100 oseb. Tihega zabavljanja je bilo več, nego postrežbe.

Govorniki so se skrili pod klop. Vladal je molk — primeren resnosti položaja. Le družvena godba je motila skrivnostno tiho. Splošno se je izražala želja, naj bi se žlice — vredne vsake pet krajcarjev — v spomin na shod posrebrnile. Nekemu zaupniku je pol take žlice ostalo v juhi... Vmes je prišla pozdravna brzojavka, menda edina iz Belgrade. Župan Hribar in Tavčar sta hodila okoli in redkim kmetičem stiskala roke. Ob dveh popoldne je bil »Narodni dom« že skoro prazen. Le dr. Kušar z nekaterimi »mladi« je še ostal v dvorani, premišlajoč, koliko bo dobil »Sokol« za dvorano. Govoril je vsak zase. Med zadnjimi okrog dveh popoldne sta bila dr. Tavčar in občinski svetnik Turk.

Zaupniki so se skrajno nepovoljno izražali o shodu. Nekateri naprednjaki z dežele sicer osebnih poštenjaki, so odkrito izjavljali: »Vzeti nas mora vrag, če bomo imeli še dalje take ljudi za voditelje. Ko bi bili vedeli, da bo tako beraški izpal ta shod, bi ne bili šli nanj. Skoro deset let nas niso videli, sedaj, ko jim teče voda v grlo ob pokanju mandatov, pa iščejo zopet dotike z »narodom« in nas hočejo imeti za štafažo. Trikrat nam je žal, da smo prišli! Zdelo se nam je, da smo prišli na mrtvaščino, na dr. Tavčarjev politični pogreb.« Tako so odkrito izjavljali mnogi narodnonapredni zaupniki, nekateri so se pa iz shoda naravnost norčevali.

Iz kranjske okolice smo pa dobili danes poročilo, kako obupno pijani so se vračali zaupniki s shoda: Klobuke na očih in tulili so... Tudi v Ljubljani in Šiški smo jih videli take korakati proti postaji. Veseli nas, da jim napredni komedijantje niso še otrovali duše. Kranjec, veselja pijan, ima klobuk na strani s prostim čelom in vriska; žalosti pijan pa

tlači štulo na oči in kolne, oziroma tuli. Zunanji refleksi kranjske duše je bil včeraj na liberalnih zaupnikih popolnoma pravičen. Pokloftani so tulili in kleli!

NOTRANJE POLITIČNI POLOŽAJ.

Zdravstveni odsek drž. zbora je odklonil predlog poslancev dr. Ellenboga in Ofnerja k § 22 reforme lekarniškega zakona, ki obsega določila o upravi realnih lekarn, po katerem naj bi izgubili koncesijo lastniki onih lekarn, ki skozi 6 mesecev ne izvršujejo svojega obrta. Odsek je nato še odobril posamezne paragrafe, ki obsegajo določila o domačih lekarnah.

Poljsko kolo namerava pozvati jutri barona Schwegela, naj skliče sejo železniškega odseka, da se posvetujejo o investicijskem načrtu železniškega ministrstva.

Konservativna glasila naglašajo, da bo glavna bitka v odseku za volilno reformo pri onih predlogih, ki jih nameravajo konservativci vložiti in so jih že izdelali. Kot načelniki odseka se imenujejo poslanci Derschatta, Začek in Leopold Steiner.

V soboto je bil na Dunaju shod nizjeavstrijskih kmetov. Govoril je poslanec Gessmann, ki je naglašal, da so ničevi vsi pomisleki kmečkega stanu proti splošni volilni pravici. Volilna preosnova je v interesu kmečkega stanu, ker dobi večina ona poslaniška mesta, ki jih je imela dozdaj veleposestniška skupina. Sprejeli so resolucijo, ki zahteva, naj se prej ko mogoče uvede splošna, enaka in direktna volilna pravica. Svobodni Vsenemci sklicujejo na 1. april svoj strankarski shod na Dunaju.

V Iglavi so priredili soc. demokratje preteklo nedeljo shod, na katerem sta bila napovedana kot govornika poslanca Eldersch in Hybesh o delavski zakonodaji in proti »okr. bolniški blagajni v Iglavi«, ki ni v soc. dem. joku. Na shod so prišli tudi nemškonarodni delavci, ki so burno ugovarjali Elderschevim izjavam. Soc. demokratje so začeli metati pesek na nemške narodne delavce in takoj nato so pričeli frčati polni in prazni vrčki po dvorani. Razbite so vse šipe in pokvarjene vse mize in stoli. Poltija, ki je vdrle že pričetkom shoda v dvorano, je potegnila sablje, da je izpraznila dvorano. Težko in lahko ranjenih je precejšnje število demonstrantov.

ZMEDE NA OGRSKEM.

Finančni minister Hegdüs je poročal vladarju o slabem finančnem stanju na Ogrskem. Izjavil je pa, da razpolaga z zadostnimi sredstvi, tako da ni potrebno s silo iztirjati davkov. Kristoffy je izdal odlok, ki ukazuje, da se mora dobiti dovoljenje od oblasti tudi za shode v zaprtih prostorih. Oblasti morajo pri dovoljenju shodov upoštevati, o čem se namerava razpravljati na njih. Ta odlok pomenja o dpravo svobode shodov na Ogrskem. V Maros-Vasarehlyju je preprečilo orožništvo s silo zborovanje m.a.roštordarske stolice.

DR. KRAMAR O ČEŠKI POLITIKI.

Dr. Kramar je izdal brošuro o češki politiki, v kateri razpravlja tudi o spravi med Nemci in Čehi. Kramar piše, da ni nikake zapreke več za skupen nastop Nemcev in Čehov v gospodarskem in kulturnem oziru ko dobe Čehi zopet notranji uradni jezik in pa drugo češko vseučilišče na Moravskem. Čehi in Nemci so edini zastopniki liberalne smeri v politiki, po splošni volilni pravici izvoljena zbornica bo bolj konservativna, kakor se splošno sodi. Vsi resni pristaši svobodomiselnih in demokratičnih načel bodo prisiljeni korakati skupno, ker ne bo tako ostrih narodnih sporov, kakor so zdaj in se bo delalo na izvršitev ostalih programatičnih točk narodnih strank. Osobito se to zgodi, če postanejo Nemci pravični Slovincem, ker ne bo pustila nobena češka stranka Slovincem na cedilu. V novi zbornici ne bodo razmere take, da bi bila mogoča Slovincem sovražna politika. Nemci bodo prisiljeni, da računajo nasproti Slovincem z dejanskim položajem. Že zdaj čutimo vsi, da grešimo sami na sebi, ker ne moremo zaradi narodnih sporov braniti naših koristi. Naša dolžnost je, da ne pozabimo, kako škoduje narodni spor v gospodarskem oziru, ker je nemogoče braniti koristi čeških dežela pri ureditvi ogrskih razmer. Že danes narodni Nemci priznajo, da pravna načela niso tako nevarna za Nemce, kakor se splošno sodi in uvidevajo, da je v Avstriji za vedno konec nemške nadoblasti. Danes se ne more več trditi, da je centralizem s svojo nemško večino reprezentant liberalizma. Centralizem zavira gospodarski razvoj, ker odločujejo o zakonodaji oni, ki so v gospodarskem oziru zaostali. Končno upa Kramar, da bodo delali Nemci sami na decentralizacijo v zakonodaji z ozirom na lastne gospodarske koristi.

KONEC CARINSKE VOJSKE S SRBIJO.

Avstrijska vlada je dovolila prvi uvoz 5572 živih srbskih prašičev v Avstrijo. Prašiče prično uvažati že ta teden.

CERKVENA VOJSKA NA FRANCOSKEM.

Finančnega nadzornika Chabaneta so zapodili kmetje v Clermont-Ferrand z vi-

lami v beg, ko je hotel inventirati cerkveno premoženje.

AMERIŠKE ZDRUŽENE DRŽAVE.

Iz Washingtona poročajo berlinskemu »Lokal Anzeigerju«, da je admiral Dewe pred pomorsko komisijo kongresa govoril, da morajo Združene države biti vedno pripravljene na vojsko z Nemčijo ali pa z Japonsko.

ŠTRAJK RUDARJEV NA SEVERNEM FRANCOSKEM PONEHUJE.

Pariz, 24. marca. Iz Lensa poročajo, da so štrajkujoči delavci poparjeni in da prično bodoči teden zopet delati. Število štrajkovcev se je znižalo na 44.000.

NOVE PARLAMENTARNE VOLITVE NA FRANCOSKEM.

Pariz, 24. marca. Ministrski svet je danes sklenil, da se bodo volitve za zbornico vršile dne 6. maja.

»ŽIVI IN MRTVI.«

»Pesti Hirlap« je priobčil hujskujoč uvodni članek, v katerem piše med drugim: Dvanajst let je preteklo, kar počiva veliki izgnanec Ljudevit Kossuth v domači zemlji. V teh dvanajstih letih se je oddaljila njegova domovina tako daleč od njegovih idealov, da mu ne more biti lahka ona zemlja, ki jo pritiska absolutizem z vsemi svojimi silami. Črna zastava plapolaj raz vsako hišo toliko časa, dokler ječji zemlja pod pritiskom samovlade. Mažarsko državno življenje je velik grob. Parlamentarizem je pokopan, pokopana svoboda političnih čustev in misli, pokopana ustava, pokopani vsi zakoni. Svoboda tiska, samostojna avtonomija municipijev, sodnijska neodvisnost, patriotizem, morala, poštenje, vse je pokopano. Vun s črnimi zastavami! Lahko je skupit Mažare pod jarem, danes ni Ljudevita Kossuta. Narod nima voditelja. Voditelj je dovolj, morebiti še preveč, a pravega voditelja ni! Narod je razcepljen v razne stranke, a še te se slabe medsebojno. Ni sloge, ni ne-sebičnosti, ni požrtvovalnosti.

NOVA MAŽARSKA STRANKA.

Tako zvana reorganizirana socialna stranka je imela v ogrskem državnem zboru dva poslanca: Vilima Mőzeffyja in Andrijo Akima. Med obema je prišlo čisto do spora in to zlasti od takrat, ko se je Mőzeffy vsled politične špekulacije zavzel za združeno opozicijo. Zaradi tega je Akim sklenil, da organizira s svojimi privrženci novo stranko, v kateri zbere mažarske kmete. Stranka se bo imenovala socialna kmečka stranka. Akim se nada, da pridobi za to stranko vse kmete. Te dni se je osnovala socialistična kmečka zveza.

VOLILNA PREOSNOVA NA PRUSKEM.

Pruski minister za notranje zadeve je včeraj v pruski zbornici govoril o volilni preosnovi. Število poslancev nameravajo zvišati za deset. Volilce porazdele v razrede. Minister je rekel, da je zlo, ker je odvdsna vsaka politična akcija od socialne demokracije, zlo je, da se uporabljajo velike institucije za strankarske namene, in zlo je, da časopise ni nepristranski činitelji državne politike, marveč si prilasča diktaturo nad strankami. Predlogo so odkazali komisiji 21 članov.

ZADOŠČENJE ZA DEGRADACIJO NA MRTVEM ČASTNIKU.

Cesar se je posebno zanimal za zadevo častnika Ehrharda, ki je bil po smrti degradiran. Cesar je o zadevi poučen jako natančno. Fcm. Schönaichu je izjavil cesar svojo zadovoljnost zaradi odgovora na Malikovo interpelacijo. Na povelje vojnega ministrstva bo novi pogreb s častniškimi častmi prihodnjo sredo ali pa v četrtek.

KATOLIŠKI IN PROTESTANŠKI MISIJONI V PROTESTANŠKI LUČI.

Visoki dostojanstvenik angleške državne cerkve, kanonik Faylor, je priobčil velezanimivo razpravo o neuspehu protestanških in uspehu katoliških misijonov. Očitno priznava, da vkljub ogromni vsoti za vzdrževanje protestanških misijonov med pagani, za katero se izdaja samo na Angleškem nad 1 milijon funtov šterlingov (24 milijonov kron), in za katero se trudi 6000 ameriških in angleških misijonarjev ter 30.000 domačinov-agentov, vendar ne napreduje izpreobračanje poganov. Protestantški misijonomanjka požrtvovalnosti in ljubezni do poganov. Nasprotno pa hvali delovanje katoliških misijonarjev.

Afera Prosenc - Hribar končana.

(Poročilo izpred okrajnega sodišča.)

V soboto popoldne ob 4. uri se je nadaljevala znana afeta. Doslej so se obravnave vršile v dvorani deželnega sodišča, ker je tam za občinstvo nekoliko več prostora. Tudi v soboto se je nabralo ogromno občinstva, tudi dam, ki pa ni moglo v malo dvorano okrajnega sodišča, v kateri se je v soboto obravnavala vršila. Bilo je celo veliko pomanjkanje miz za poročevalce.

Ogromen dobiček.

Sodnik zasliši še enkrat Prosenca, ki na zadnjo županovo izpoved izjavi, da je župan najmanj za 40.000 več dobil pri rad. grajščini, ko on. Tudi za kupčijo ni res izvedel župan, ampak on.

Priča Grebenc.

Nato nastopi priča Grebenc, ki pripoveduje, kako je prišel v celo zadevo. Nekoč je postavil žago, in v ta namen kupil od sosedov v Radečah nekoliko sveta. Zraven tega sveta pa leži grajščinski. Ker on za žago na kupljenem svetu ni imel dovolj prostora, je napravil s tedanjim upraviteljem grajščine pogodbo, po kateri je dobil pravico, da stoji del njegove žage na grajščinskem svetu. V pogodbi si je svojo pravico zavaroval s tem, da je bilo rečeno, da se ta pravica podeduje od roda do roda; če on žago proda, ima njegov naslednik iste pravice. Pozabil pa je v pogodbo postaviti, da mu pravica ostane tudi tedaj, če grajščina pride v druge roke. Grajščina je bila res prodana in on je svojo pravico izgubil. Kmalu na to je dobil od dr. Trillerja pismo, da je svet, na katerem stoji žaga, sedaj last županov in Prosenčev. Težko mu je bilo pustiti vse to, ker ga je stalo že čez 2000 gld. Zato se je obrnil na dr. Trillerja, ta pa ga je zavrnil na župana. Ker pa župana ni bilo doma, je šel k Proscencu. Tega je dobil na potu in ga vprašal, če mu oni svet lahko ostane. Proscenc pa je odgovoril, da ta svet ni na prodaj, ker je ondi velika vodna moč. Nato sta se menila o prodaji drugega sveta. Grebenc je rekel, da bi kupil, a nima denarja, ker ga je žaga veljala čez 2000 gld. Proscenc pa je rekel nato: Ej, kaj denar! Ta se že dobi! Ko je bil doma, je zopet dobil neko pismo, od koga, ne ve dobro, in dogovor se je zopet začel. Rad bi bil kupil oni mlin spodaj, ker se mu je reklo, da mora žago odstopiti. Nato sta nekoč s Proscencem prišla skupaj in Proscenc je rekel, da sta se z županom v tej zadevi že dogovorila. Glede denarja je dejal Proscenc: »Nekaj bodeš že dali gori, drugo se pa bo že dobilo.« Ko pokaže sodnik priči pismo, v katerem priča piše županu: »po njihovem dogovoru«, izjavi priča, da je to mislil na dogovor med Hribarjem in Proscencem. Kar se tiče besede, pisanih v pismu na župana: »Drugo vsoto mi bojo pa v posojilnici preskrbeli, kar sva se že z g. Proscencem dogovorila,« pravi priča, da mu je Proscenc rekel: »Kaj denar, ta se bo lahko dobil.« Na vprašanje, če je z županom že kaj govoril poprej, pravi priča, da se mu zdi, da je nekoč govoril radi ribištva, a ne, kedaj, je bilo to prej ali pozneje. Glede posojila pa je govoril z županom že, ko je bilo posojilo sklenjeno. Mogoče pa je, da je govoril tudi prej. Nato pripoveduje priča, da se je kupčiji že hotel odpovedati, a Proscenc ga je pregovoril, češ naj plača 2000 kron, drugo bova pa s posojilom preskrbela. Pri prvem razgovoru pa je Proscenc rekel, da ga bo sam preskrbel. Ko sta šla s Proscencem delat pogodbo, mu je rekel, naj se dene preskrba posojila tudi v pogodbo; a Proscenc je rekel: »Kaj pa vi mislite? Ali se ne zanesete na mojo častno besedo in na gospoda župana?« Vesel je šel zato domov in povedal to svoji ženi, ki je bila tudi zadovoljna. Oba z ženo sta podpisala pogodbo. Nekoč je prašal Prosenca, ko je šel k njemu plačat zavarovanje, kaj bo. Ta pa mu je rekel: »Bodete že dobili.« Potem pa je šel k županu in ga prašal. Ta pa se je zavzel in rekel: »Kaj sta vidva s Proscencem imela zaradi posojila, tega ničem vem. Če vam je obljubil, vam bo že preskrbel.« Tudi je rekel županu, da bo tudi še sam govoril s Proscencem. Ko je dobil prvo tožbo, je takoj šel v Ljubljano k Proscencu, ki ga pa ni dobil doma. Šel je k županu, ki je pa rekel da to ni njegova stvar. Dosegel pa je vendar, da je dr. Tavčar tožbo ustavil.

Drugi dan je dobil Prosenca in mu je rekel: »Kaj pa vendar delate, gosp. Proscenc? Jaz bi kmalu padel v nesrečo.« Proscenc pa mu je odgovoril: »Jaz vam ne morem pomagati. Nikdar vam nisem obljubil nobenega posojila.« Te besede so ga tako pretresle, da bi bil kmalu okoli padel. — Jeseni se je tožba zopet ponovila in zopet je šel k Proscencu. Ta mu je rekel: »Vložila sva že več prošni skupaj. Denar je že preskrbljen.« Šel je vprašat k Bayerju in ta mu je rekel, da se mu zdi, da je nekaj bilo, a so umaknili. Bil je ves zbehan in je hitel nazaj k Proscencu, kateremu je povedal, kar je slišal. Proscenc pa je zatrdil: »Mora biti! Mora pa dr. Hribar imeti?« Še poprej enkrat mu je rekel Proscenc, da mu je pisal naj pride po denar. »Jaz pa nobenega takega pisma nisem dobil.« Sploh pa je kakor neumen letal od župana do Prosenca, kakor od Poncija do Pilata, a vsak ga je zavračal na drugega. Posebno Proscenc se ga je odkrižal, če se ga je le mogel. En dan pred kontumacno razsodbo v Novem mestu sta bila z ženo pri dr. Hribarju. Prošla sta ga, naj se vendar na kak način preskrbi posojilo. Ta pa je odgovoril: »Saj vidite, da nič ni. Najbolje je, da vi nazaj prodaste. Moj oče mora to nazaj imeti.« Priča je bil strem zadovoljen in je povedal tudi pogoje. Dr. Hribar mu je nato obljubil, da bo dosegel vse, kar bo zahteval. Glede obravnave je obljubil, da jo bo ustavil. Naj gre le domov in naj pošlje nazaj spisane pogoje. Če bi bil oče sedaj doma, bi se takoj sedaj poravnali; a ga ni doma. Vesel je šel domov in res takoj odpisal Hribarju ter mu naznanil pogoje. A nato pa je dobil odgovor, da iz vsega nič ni in kmalu nato je izvedel, da se je obravnava v Novem mestu vršila in da je bil inkontumaciran. Zadelo ga je to kot strela z jasnega. Vsi ti dogodki so ga tako pretresli, da je dobil sive lase in tudi spomin se mu je oslabil. Plačati je moral. Imel je veliko škodo. Obrnil se je zato na dr. Šušteršiča. Ta mu je svetoval, naj hitro plača, drugo se bo pa potem že lahko ukretilo. Posojilo je dobil pri svoji sorodnici, ki ga je tako rešila, da ni prišel na kant. Ko je plačal, je pa začel civilno pravdo, ki se je zanj ugodno iztekla.

Sodnik: Nekaj odškodnine ste že dobili, drugo pa še bode.

Priča: Če bi dobil 10.000 odškodnine, bi ne hotel več kaj takega.

Na vprašanje dr. Egerja, če je res govoril v Radečah s Proscencem in mu pripovedoval, da je z županom že govoril o posojilu, pravi priča, da se tega ne spomni. O tožbi, ki jo je naperil proti njemu župan radi razžaljenja časti, pravi priča, da on o županu ni nikdar razžaljivo govoril. Nekoč je prišel k njemu logar žmave in sta se začela meniti. V teku pogovora je priča rekel: »Fejst me mislijo nasmutkat.« Žmave je vprašal: »Kdo pa? Ali župan?« Priča je nato molčal. Zelo se je začudil, ko je dobil tožbo. Lahko je povdal zato častno izjavo. — O razgovoru v »Kmetijski posojilnici« se ne spominja drugega, kakor to, da je Bayer rekel, da je stvar res bila tu. Drugega ne ve. — Na nadaljine vprašanje dr. Egerja, kedaj je dobil brzojavko in zakaj ga ni bilo k obravnavi, pravi priča, da pri njem stanuje neki polir Hübel. Ta je šel ravno domov, ko je poštna dekla nesla brzojavko. Da bi ji prihranil pot, je Hübel sam podpisal brzojavko in jo nesel domov. Doma jo je pa pozabil izročiti. »Drugi dan«, pravi priča, sem bral v »Slovencu«, da so me sklenili brzojavno povabiti; zelo sem se čudil, da nisem jaz ničesar dobil. Drugi so mi rekli, naj kar grem; jaz pa sem rekel: »To ni noben poziv.« Ko je šel po opravkih, je njegov fant pridiral za njim ter mu prinesel brzojavko. A bilo je že prepozno.

Kako varujejo občinski svetniki tajnost tajnih sej.

Sodnik zasliši še enkrat župana radi nekega pisma, če ga je pokazal Proscencu, predno ga je poslal v Radeče, kar župan potrdi.

Dr. Eger: V »Slovencu« je stalo, da je zadnjič župan izpovedal, da je pismo pokazal, a v zapisniku to ni protokolarano. Prosim, naj se to protokolarira!

Dr. Eger nato predloži pravila kluba obč. svetnikov narodno-napredne stranke in prosi, naj sodnik konstatira, da so seje tajne.

Dr. Triller: Zaupne!
Dr. Eger: Ne, naravnost tajne!
Sodnik konstatira, da so tajne.

Župan se že odhajajoč obrne in pravi: Gospod sodnik, dovolite mi le kratko pojasnilo. Vse stvari iz tajnih sej veliko prej izvedo, kot iz javnih. Iz javnih izvedo ljudje po časnikiših še le drugi dan; iz tajnih vedo pa se istivečer!

Dr. Triller govori.

Nato začne svoj govor dr. Triller, ki konstatira, da je Proscenc po županovih ramah prišel do lepih vsot. Zato je županu dolžan le hvalo. Ne veruje, da bi bil Proscenc res prepričan o tem, da je župan objektivno izpovedal neresnico. Pa če bi tudi imel to prepričanje, bi bil moral lojalno stopiti k županu in ga opozoriti, naj popravi svojo zmoto. Vso to kopico dokazov naj bi bil Proscenc vrgel vmes ob civilni pravdi. Svoje obdolžitve je Proscenc nalašč povedal dr. Leskovarju, dobro vedoč, da je ta drugega političnega prepričanja kot župan, da je celo užležen pri voditelju nasprotnne stranke, da bi to prišlo v širšo javnost. Proscenc je hotel porabiti najgrša sredstva, da bi vrgel župana z županskega stola. To dokazuje priča Svetlin, ki je jasno izpovedal, da mu je član »Slovenčevega« uredništva rekel, da mu one novice ni podal Proscenc, »pač pa je to Proscenc pravil takim, ki so z nami v zvezi«. Naj se to nanaša na dr. Leskovarja ali na koga drugega, gotovo je to, kakšen namen je pri tem imel Proscenc. V Kraljevo ovadbo se ne spušča, upa pa, da se bo ta preproga, ki zakriva to zadevo, tudi dvignila in da bo šlo na dan, kdo je to ovadbo napravil. V klubu je Proscenc res govoril o županovi zmoti, a 5. februarja se je čisto določno izjavil, da je župan kriv o priča l. Tudi, če bi se mu bil dokaz posrečil, bi mu to ne bilo prav nič pomagalo. A po Grebencu je dognano, da se župan o tem predmetu ni nikdar pogaal z Grebencem. Pa tudi če bi se bila županu dokazala kaka zmota, bi to ne bilo še nič hudega, ker se pri tako okupiranem možu, kakor je župan, kaj takega lahko primeri. V klubu, kakor rečeno, je Proscenc res govoril o zmoti, a nekateri občinski svetniki so pa imeli čisto ta vtis, da hoče Proscenc županu očitati nekaj nelepega. Naj se ne govori, da so seje tajne. Za kazenskega sodnika je dovolj, da je bilo očitjanje izrečeno v pričo več ljudi. Sicer pa na ta del obtožbe ne polaga posebne važnosti, ravno tako ne na oni del tožbe, da je Proscenc okoli govoril o tem. Gotovo je, da je Proscenc že prej moral govoriti o tem. Kje naj bi bil drugače to izvedel dr. Vodušek. Sveti duh mu tega ni mogel povedati. Tisti časi so minuli. Priča Ivan Štefe, ta član »Slovenčevega« uredništva, je trepetal tu pred križem, ker se je bal, da bo moral izdati nekaj, kar bi škodovalo nasprotni stranki. Rekel naj bi: »Proscenc ni z nami v nobeni zvezi, drugo pa vas nič ne briga. Tega pa gospod Štefe ni rekel, ampak je vložil energičen protest proti temu, da bi se ga tu zaslišavalo o uredniških stvareh. To povdarja le, ker je značilno stališče našej javne morale. (Opomba uredništva: Dr. Triller naj se le prikaže na prihodnje časnikiške shode! Bo irčal ven! Prvi je slovenski liberalci v Avstriji, ki smatra za nemoralno, ako se časniki ne postavljajo na stališče absolutne uredniške tajnosti. Dr. Triller naj se briga raje za to, kar je sklepal nekoč damski klub.) — Dr. Brumen je bil obsojen na štiri tedne zapor zaradi veliko nedolžnejših obdolžitvev. Nato predlaga, da se Proscenc obsodi v primerno kazen.

Dr. Hribarjev plaidoyer.

Dr. Hribar govori nato kratko, češ, da bo najbrže treba replicirati na dr. Egerjevo izvajanje. Omenja Kraljevo ovadbo, a tega

Kralja ni nikjer na celim svetu. Odvetniška pisarna je javna in sta bili navzoči celo dve osebi. »Preiskava zoper mene in očeta je že ustavljena«. Zato je drzno in vredno kazni, podajati dokaz resnice, ko je državno pravdnistvo že umaknilo preiskavo«. — K sklepu predlaga strogo zaporno kazen.

Zagovornik dr. Eger.

Dr. Eger najprvo omenja, da se ni kaka zadeva kmalu tako brez potrebe vlačila v javnost kot ta. Proscenc je podpisal izjavo, ki je bila v listih priobčena, in v klubu je prosil, da naj se določita dva gospoda, ki bosta celo stvar preiskala, da se tako zadeva mirnim potom reši. Bil je tudi pripravljen prositi odpusčenja. Javni funkcionar, kakor je župan, bi se ne smel spuščati v take kupčije. Tudi drž. urad. je to prepovedano. Ako pa župan to vseeno stori, izgubi vpliv med občinstvom; tega pa Proscenc ne more biti kriv. Ta pravda z županovo osebo nima nič opraviti, ampak je to le zadeva med dvema gospodoma, ki sta stala v kupčijskih zvezah. Skupnega dobička je bilo okoli 130 tisoč; pride torej na vsakega 65.000 čistega dobička. (Pravzaprav se torej gospoda ne moreta prav nič pritoževati! Op. ur.) Pri razdelitvi pa sta si prišla navskriž. (Sedaj pa drug drugemu očitata, da je nasprotnik preveč dobil. To so lepi kompanjoni! Op. ur.) Zgodile so se stvari od strani obeh gospodov, ki niso ravno prijetne. Grozila sta ubogemu Grebencu, da mu vzameta žago. Pri pravdi Hmelj so se dvignile proti županu take obdolžitve, ki so vse drugačne, ko sedanja Prosenčeva. Glavno pa je zagrešil župan, ko je rekel, da ne reflektuje na posojilo. Vsak bo mislil, da drugače biti ne more, kakor da bo župan Grebencu čakal. Ko je bila prošnja umaknjena, ga je pa tožil. V civilni pravdi je Grebenc dobil pravdo, kar je popolnoma prav. Proscenc je bil nato nevoljen, da je moral plačati odškodnino sam, ko je bil pa župan kriv, da je umaknil prošnjo. Ne gre se zato, je li župan govoril z Grebencem o posojilu, gre se marveč le zato, če je župan vedel kaj o posojilu. Pripravi obravnavi je trdil, da se ne spominja več, zadnjič je zatrdil, da stoji za vsako besedo, ki jo je takrat izpovedal, in danes pa je rekel, da je vedel za dotično Grebenčevo pismo in ga pokazal Proscencu. Priča Grebenc je name napravil zelo žalosten vtis.

Dr. Triller: Ni res! Prav dobrega! Sodnik se zavaruje proti napadom na Grebencu, ki je izpovedal zelo natančno.

Nato konstatira dr. Eger, da je tožbe kriv pravzaprav le Bayer radi nejasnih pojasnil. Pogovor v Voduškovi pisarni je bil zapen, tega ne bi bilo treba šele povdarjati. Proscenc ni mogel misliti, da bo to prišlo v javnost. O celi stvari je govorilo že poprej, a kdo dokaže, da je to trosil okoli Proscenc. Ko pa je Proscenc odhajal od dr. Voduška, mu je izrecno dejal, da ne bo napravil ovadbe, ampak je naročil, naj njegov zastopnik študira, kako bi se prišlo županu blizu civilnim potom. Kar se tiče dr. Leskovarja, je ta imel sicer dolžnost povedati svojemu šefu, nikakor pa ne pravice drugi pisarni. Sicer pa, če značaj dr. Voduškove pisarne dokazuje, da Proscenc tu ni govoril nič hudega. Res je, da so v županovi izpovedbi objektivne neverjetnosti. Proscenc bi bil imel pravico napraviti ovadbo državnemu pravdnistvu ter predložiti svoje pomisleke in dokazila v proučevanje, kar kaže že neka razsodba tukajšnjega deželnega sodišča. Proscenc pa tega ni storil, on se je le s svojim zastopnikom posvetoval o tem, potem pa rekel, da ne bo ukrenil nič, in odšel. Kam bi pa prišli, ko bi vlačili pred sodišče vse pogovore, ki se vrše v odvetniških pisarnah? Glede kluba in druge obtožbe pa ni vredno izgubljati besed. V klubu je Proscenc izpovedal še milejše, kot tu pred sodiščem. Potem bi se ga moralo tožiti še radi izpovedb pred sodiščem. Glede dr. Hribarja velja isto, ko o županu, le da je Proscenc že sam prosil za odpusčenje, ako je res kaj zagrešil. — To so stvarni razlogi za Prosenca. Toda tudi s stališča človečnosti naj se ga ne obsodi. Dr. Tavčar je sam tu dejal, da je Proscenc čenč. Če je to res, potem je to omiljevalen razlog zanj. Proscenc je imel škodo od tega, ker mu je »Kreditna banka« odpovedala kredit. Predlaga oprostitev.

Dr. Triller dela poklone.

Dr. Triller kratko odgovarja dr. Egerju, češ, da ima župan glede kupčije zelo rahločutne nazore. Javni mož Proscenc je sam ubil. Končno je napravil dr. Egerju »dvomljiv kompliment, da bi bila njegova vnama, s katero je zagovarjal, vredna boljše stvari.« Dr. Hribar ni nič repliciral.

Razsodba.

Nato je sodnik proglasil razsodbo: Proscenc je kriv prestopka zoper varnost časti, ker je dne 5. februarja govoril v dr. Voduškovi pisarni, da bo ovalil župana in dr. Hribarja radi krive prislege. Obsodi se zato na tri tedne zapor, oziroma na tisoč kron denarne globe. Glede obeh drugih obtožb se oprosti. Obteževalni razlogi so, ker je razžalil dve osebi in župana. Olajševalno pa je, da je vse priznal. Kazen je po paragrafu določena na 1 do 6 mesecev.

Gospod Proscenc je vložil priziv.

Dnevne novice.

+ **Goriški nadškof.** Včeraj je bil v Gorici posvečen v nadškofa mnsgr. Sedej od dvornega škofa Mayerja. Naše uredništvo je poslalo sledečo brzojavko: Msgr. Sedej, nadškof, Gorica. Nadškofu goriškemu, metropolitu ilirskemu, izraža iskreno udanost in želi pomoči Najvišjega uredništva »Slovenca«.

+ **Društvo »Abstinent«.** spodbujano vsled nekaterih žalostnih slučajev, ki so se primerili v tukajšnji tobačni tovarni vsled pijančevanja, je vložilo pred nedavnim časom na generalno direkcijo na Dunaju prošnjo, da naj započne ista v svojih podjetjih akcijo, da se omeji med delavstvom teh podjetij pitje alkoholnih pijač. Na to vlogo je odgovorila generalna direkcija sledeče: »Vsled dopisa z dne 1. marca t. l. naznanja generalna direkcija, da je vzpodbujena po društvu »Abstinent«, izdala na vse c. kr. tobačne tovarne okrožnico, v kateri daje navodila, kako naj se pride v okom pitju alkoholnih pijač med delavstvom v tovarnah. Tovarniški zdravniki naj predavajo delavstvu na podlagi knjižice »Proti alkoholu«, katero je izdalo avstrijsko društvo za gojenje zdravja, o škodljivem in demoralizujočem vplivu alkohola. — Dalje je bilo naročeno ravnateljstvu tovarn, da naj se poslužujejo § 22 delavnega reda za c. kr. tobačne tovarne ter naj v smislu tega § od časa do časa ali za vedno prepovedo pitje alkoholnih pijač v tovarnah. Kar se tiče posebej ljubljanske tobačne tovarne, je bilo naročeno, da naj stopi v svrhu nabave protialkoholne literature za delavsko knjižnico v ožjo dotiko s slovenskim abstinentnim društvom.« — To je gotovo lep vspeh, katerega je izvajalo mlado slovensko društvo »Abstinent«, ki bode gotovo skrbelo, da se gori označene določbe izvrše.

Sama sladkost jih je, namreč urednika tržaškega »Piccola«, ko pozivljajo v precej dolgem članku okoličane, naj se ne stavijo po nepotrebnem v nasprotje z mestom in bolj prikrito namigavajo, koga naj volijo za odposlanca v tržaški mestni svet. Laški liberalci se spuščajo na narodno-gospodarsko polje, dopovedujejo okoličani, kaj je vse zanj storilo mesto — preskrbelo ji je vodo, vpeljalo na Opčinah plin in električno železniško progo, nova norišnica bo stala na okoliških tleh, skratka, okolica se bo vsled prizadevanja mesta vsa modernizirala. Okolica naj torej opusti svojo mržnjo do mesta, ne poslušaj agitatorjev in naj se vrže dobrotljivemu materinskemu mestu v naročje. Zato pa je »Piccolova« stranka okoličani ponudila za kandidate strašne narodno-gospodarske kapacitete, vpojenega žandarja Nemca Stücklerja, ki živi v Trebčih v konkubinatu z neko vdovo, več obskurnih oštirjev in renegatov izpod Krasa, Štolfo, Kumarja in Turka. Resnica je ta: Okolica se je z mestom vred vzdignila, ker je to neizogiben gospodarski zakon in ker ne potrebuje samo okolica mesta, ampak ravnotako mesto okolice. Ta prosep okolice je pa večidel sad prizadevanja sedanjih slovenskih zastopnikov. Kar je napravilo mesto, je napravilo v svojo korist, Okoličani pa vedo, koliko velja judovska dobrotelnost.

Glasiloo bivšega dekadentnega pesnika, ki je sedaj ponesreči zašel med provincijalne politike, »Domovina« ne more prehlaviti ločitve cerkve od države, kakor jo nameravajo izvesti na Francoskem. V uvodnem članku prinaša o tem zakonu resume, kjer izkrivlja njegove določbe v prid lože in s posebno navdušenostjo z razprtim tiskom povdarja, da bo odslej na Francoskem »strogo prepovedano, zlorabljaljati cerkvena tla v politične namene«, ker tega ne dopuščajo »sveta tla«. Mlademu zaletelu ne zamerimo toliko, če se ogreva za ideje francoskega bloka: fant pozna francoske razmere iz romanov; bolj netaktno pa je od celega vodstva »Domovine«, da pusti listu zabresti na to negotovo pot, ki zna duhove na Štajerskem še bolj ločiti kot so doslej. Morda pa tudi kdo vpraša, iz čigavega denarja se dela taka politika v Celji!

— **Slovensko delavsko stavbinsko društvo** »Lasten dom« se snuje v Gorici.

— **Umrl** je inženir na Hrušici pri Jesenicah Aleksander Wallershausen. S Hrušice je prišlo k pogrebu v Ljubljano 80 delavcev.

— **Aretirani agent.** Žand. stražmojster na Rakeku gosp. Jaklič je aretiraj včeraj agenta zavar. družbe »Allianz« Gottlieba Gromesa, kateri je baje od zavarovanih strank letne doneske pobiral, akoravno zato ni imel pravice in je že dalj časa od te zavarovalnice odpuščen iz službe.

— **Medved pobegnil.** V grajščini Haasberk ušel je iz zverinjaka medved ter jo obral za nekim služabnikom. Medveda so ustrelili.

— Na Cerkliskem jezeru nahaja se letos že dalj časa izvanredno veliko divjih gosi.

— Posnemajmo! Trgovska gremija v Pragi in v Brnu in osrednja zveza čeških trgovcev za Moravsko v Prerovu so poslali vsem tujim liferantom dopis, v katerem zahtevajo, da jim samo češki dopisujejo in da se naj jim pošiljajo samo češki agenti.

— Nepoštena dekla. Ana Turšič iz Cirknice je bila zaradi prestopka tatvine že dvakrat kaznovana. Služila je pri krčmarju Francetu Šikovcu v Zagorju in tu je izmaknila ob 16. januarja do 2. februarja svojemu gospodarju iz zaklenjene omare znesek 54 K. Obdolženka priznava, da je le 30 K vzela. Za kazen je prejela pol leta težke ječe.

— Pogreb g. Jožefa Jarca. Iz Medvoda se nam poroča: Veličasten je bil pogreb veleposestnika g. Jožefa Jarca dne 23. t. m. popoldan ob 2. uri. Rajni je pa tudi zaslužil tak pogreb. Bil je mož izvanredne nadarjenosti in pridnosti. Bil je doma v vseh strokah, mož, ki je vedel dobro svetovati vsakemu. Zato so se zatekali k njemu vsi revni in bogatini. Njega je potrebovala sodnija in vlada. Bil je nekdanj v Gornjem gradu oskrbnik škofovih posestev. Marljivo je deloval tam. Ko se je od tam preselil na dom, je prevzel gospodarstvo doma in takoj se je pokazal bolj bistroumnega ekonoma, to pričajo njegova posestva. Bil je občinski odbornik mnogo let. Tu je reševal težka vprašanja z lahkoto. Pri „Ljudski posojilnici“ je delal prav marljivo. Kodar je bilo treba kaj ceniti, tedaj so Jarca poslali tja. Ko so se začeli v Št. Vidu škofovi zavodi zidati je on stal s svojim svetom na strani. Ves les je on pregledal preden se je porabil. Povsod so ga klicali, kjer je bilo treba ceniti kake gojzde. Dal ni miru. Ponoči je prišel domov, ponoči je zopet odpotoval. Njegova soproga mu je vedno ljubeznivo stregla. Njegova pridnost mu je zdravje vzela. Cenil je gozde tam se prehladil in tako si je nakopal bolezen in smrt. Pokojniku je vse od daleč in blizu skazalo zadnjo čast. Tacega pogreba ni videti na deželi. Že dan pred pogrebom so prišli sorodniki. Naprej so se pri pogrebu uvrstili šolski otroci, za temi je šla požarna bramba iz Pirnič, delavsko in izobraževalno društvo s Preske z zastavo. Pogreb je vodil čast. g. Andrej Karlin v družbi gg. duhovnikov. Med pogrebci smo opazili veliko število gospodov od „Ljudske posojilnice“. Tudi ljubljanski g. župan je bil pri pogrebu. Videli smo gg. dr. Tominška, Jegliča, Polaka tudi gospe iz Ljubljane so bile navzoče v obilnem številu. Med drugimi je bila navzoča velebl. gospa dr. Šusteršičeva. Nagrobnico so mu zapeli gg. učitelji iz okolice. Bilo je 22 vencev. Vsi se strinjamo v tem, da je bilo tacega moža škoda. V boleznih je silno trpel, vendar je prenašal voljno vse bolečine. Stregli ste bolniku poleg njegove soproge tudi dve usmiljeni sestri. Bog daj njegovi duši svet raj, blagi gospej pa tolažbo ob veliki izgubi.

— Gostilniške koncesije. Iz kočevskega okraja. Vedno in vedno se pisari po raznih časnikihi širom dežele o tako potrebni preosnovi zastarelega zakona o podeljevanju gostilniških koncesij. A vse ostane samo glas vpijočega v puščavi. — Zadnje čase rastejo gostilne kakor »marohi« po gorskem dežju. Kjer je resnična potreba, se nihče ne brani, a kjer se gre slepo za umazano konkurenco, je pač umestna pritožba. Naš slavni občinski odbor sestojič — s par častitimi izjemami — iz raznih kimavcev, je nedavno sklenil: »Dajmo vsakemu prosilcu gostilniške koncesije, v to potrebno dovoljenje, ne glede na to, je-li potrebno ali ne. Ta veleduhoviti sklep utemeljuje s tem, da ko bo dotični novopečeni krčmar uvidel, da »kšeft« ne gre, pa ga bo sam rad opustil. Vzemimo pa samo en slučaj, kjer se je naš »posnemanja vredni« sl. obč. zastop korenito urezal. V Retjah pri Loškem potoku obstoje sedaj tri stare in spoštovane gostilne, za kakih sto hiš broječo revno vas skoraj preveč, ker se glavna cesta ogne cele vasi. Nekega lepega dne pa se domislil edini vaški krojač, da je lepše prenašati literčke, kakor pa vleči dan na dan svetlo iglo. In hajdi, pa vložil v to svrhu potrebno prošnjo. Odbor mu je seveda takoj dovolil, akoravno je Bašle stvarno dokazal, da je popolnoma neumestna četrti gostilna v Retjah. Ko so potem oblasti krojaču povedale, da je gostiln za sedaj dovolj, se je zarotil, da mora dobiti krčmo, naj velja kar hoče. Zatekel se je k svojemu »kompanjonu«, ki je baže vsemogočen in nedosežen (!), da mu on preskrbi popolnoma nepotrebno gostilno. Kaj bo dosegel »nedosežni« ne vemo, a da je silovito množenje gostiln nezdravo, to mora priznati dandanes vsakdo.

— Požar. Sinoči okoli 6. ure zvečer je nastal ogenj pri posestniku Mart. V i r a n t u v Sostrem. Ker je bila hiša lesena, je pogorela do tal. Na lice mesta je prihitela požarna bramba Štefanjavas, ki je takoj ogenj lokalizirala.

— Potresi. V soboto ob 9. uri 10 min. zvečer je bil v Benkovacu močan potres. V soboto opoldne so čutili v Z a g r e b u močan potres.

— V postelji je zgorela v Radovljici, ko je ponoči kadila cigarete, gostilničarjeva hčerka, 33 let stara Alojzija R a b i č.

— Umrl je koroški državni poslanec T s c h e r n i g g.

— Dva urednika pred državnim pravdnim. Pred kratkim sta bila vabljena urednik »Dol. Novic« in »Dolenja« k drž. prav-

ništvu v Novem Mestu. Opozoril ju je, da ni dovoljen listom prinašati o vojaškem gibanju, operacijah in načrtih.

— Katoliško izobraževalno društvo v Škofji Loki je obhajalo dne 19. marca svoj društveni praznik. Zjutraj se je društvo korporativno s svojo krasno zastavo udeležilo službe božje, zvečer pa je priredilo družinski večer, ki je vspel kar najlepše. Na sporedu je bilo tamburanje, petje in ljudski igrokaz »Čarostrelec«. Bili smo v resnici radovedni, kako se bo ta težka igra vprizorila in igrala na društvenem odru in priznati moramo, da je to kar smo želeli, preseglo naše pričakovanje. Igravci so dobro rešili svojo nalogo. Maks in Gašpar pa sta pogodila svoji vlogi naravnost mojstersko in le čestitati moramo vrlemu »društvu na tako izbornih močeh. Razhajali smo se z željo, da nam izobraževalno društvo kmalu zopet poda kaj tacega, kot je bil ta družinski večer.

POLOŽNICE smo priložili danes za vse tiste p. n. naročnike, katerim s koncem tega meseca poteka naročnina. Prosimo jih, naj se jih poslužijo v najkrajšem času, da moremo redno pošiljati list.

Ljubljanske novice.

Ij Vse elektriške lampe in lampice so gorele danes popoldne. Segavi Ljubljančani so izuhtali, da bodo pokopali narodna-predno stranko na mestne stroške, in da ji nameravajo napraviti mramornat spomenik, ki se bodo na njem blesteli po znanih uzorcih v zlatu vklesane besede: Tu počiva narodna-napredna stranka, pokopana s primerno slovesnostjo eno leto potem, ko je kranjski deželi načeloval baron Hein.

Ij Pomarančne lupine po hodnikih. V zadnjem času se močno množe pritožbe, da nekateriki mečejo pomarančne lupine po hodnikih in hodnih potih, kar je za pasante jako nevarno. Ako se stopi na lupino, zelo rada izpodrči in zgodili so se že slučaji, da je marsikdo vsled tega padel. To ni samo nevarno, ampak je v smislu §. 92 cestno polic. reda tudi prepovedano. Ako bi se vsled te lahko-miseljnosti zgodila kaka nesreča, se krivec kaznuje tudi po §. 335. kaz. zakona. Torej ne metati lupin po hodnikih.

Ij Stavka krojaških pomočnikov se je pričela danes v Ljubljani. Plačilno tabelo so pomočniki odklonili. Iz nekaterih delavnic so stavkajoči izgnali pomočnike, ki so delali. Govori se, da se pripravljata stavka mizarjev in ključavničarjev.

Ij Predratna tatvina. Sinoči je bila nekemu gospodu v nekem tukajšnjem hotelu ukradena iz predsobe črna salonska obleka, vredna 100 K.

Ij Poizkušen samoumor. Danes se je ustrelil na pokopališču vpokojeni stotnik g. Josip N a u t a, rojen 1833. leta v Veroni. Zadel se je v desno stran glave pod se. cem in si prizadjal smrtnonevarno rano.

Ij Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih. Podružnica imela je pod predsedstvom svojega II. podpredsednika g. stolnega župnika kanonika J. Erkerja v pretečenem tednu izvanredni občni zbor in pa odborovo sejo, na kateri se je g. dvorni svetnik Rudolf g r o f C h o r i n s k y enoglasno volil predsednikom. Natančnejše poročilo o tej seji, na kateri se je med drugim tudi sklenilo takoj pričeti s praktičnim odvrčanjem jetike, objavimo v kratkem.

Ij Panorama Kosmorama nas vodi tekoči teden do sobote 31. marca po južno-ameriških pokrajinah v Argentini in Buenos Aires. Kdor hoče videti napredek novega sveta napram staremu, naj gre gledat to serijo. Buenos Aires je moderno mesto; razkošne stavbe, impozantne palače in najmodernejša šetališča se vidijo tam; moderna Evropa ima malo takih. Pa tudi pokrajinske slike so jako lepe. Med te spada zlasti slovita Magalhaenova cesta in snežnik Obin v njej. To domače podjetje, ki nam kaže naravne prizore vseh delov sveta zasluži toplega priporočila.

Ij Amerikanski cirkus Buffalo Bil bo priredil v Ljubljani predstavo 1. maja.

Ij Slovensko gledališče. Jutri, opera »Tosca«. V petek je poslednja predstava.

Razne stvari.

Najnovejše.

Umori. Iz Düsseldorfa poročajo Brata Adolf in Lenart Bloemers in žena Adolfova so bili radi umora nekega nadporočnika obsojeni na smrt. V nekem pariškem vilskem predmestju so našli umorjena nekega 74 let starega zasebnika in njegovo 45 let staro nečakinjo. Umorjeni je bil šestkrat zaboden v srce.

Najdlje se je dozda postil neki v angleškem mestu Carlisle živeči popotnik, ki je bil bolan na želodcu. 42 dni je pil samo vodo, v kateri se je kuhala prej moka iz ovsu in nastopnih 18 dni samo vodo. Postilec izjavlja, da je to njegovemu zdravju zelo koristilo.

Babice stavkajo v Berlinu. Zahtevajo povišanje plače.

Stavka predilniških delavcev je v Vidmu na Laškem. Stavka 1000 delavcev.

Na smrt je bil obsojen na Dunaju motorski voznik Prügel, ki je umoril dekle

Böhm. Njegova žena je dobila tri leta težke ječe.

Strašno dejanje blaznega človeka. V Plauenju je umoril neki delavec svojo ženo in težko ranil njeno mater. Sestra žene je v strahu skočila na cesto in težko ranjena obležala. Iz petih revolverjev je morilec oddal na množico na cesti 300 streliv. Svojega otroka je na vrvi privezanega spustil na cesto, potem pa stanovanje zažgal. Neki ognjegasec je morilca ustrelil.

Strašen poizkus. V Markovicah na Moravskem je neki gospodar zaklal svinjo. Njegov tri leta stari sinček pa je to gledal. Kmalu na to pa je dečko vzel nož, šel v sobo kjer je njegova pol leta stara sestra spala v zibelki, pa ji je prerezal vrat. Hotel se je baje prepričati, ali bode dekle tako kričalo, kakor je svinja.

Žrtev svoje iznajdbe. Inženir Tinento v Palermi na Laškem iznašel je neko pripravo, s katero je menil odvrniti kroglo iz puške od sebe, da bi mu ne škodovala. Pri skušnji med prijatelji in člani gosposke pa se je pokazala njegova iznajdba za nič, kajtikroglja iz revolverja prodira mu je v srce.

Sv. Pavel in ženski klobuki. Privrženci presbiterške cerkvene občine v Brooklynju so se pritoževali, da jim široki damski klobuki zabranjuje pogled na podij, s katerega jim govori propovednik. Naposled pa je neko nedeljo propovednik jako originalno nastopil proti ženskim klobukom. Rekel je: Vem, da sv. Pavel v pismu do Korinčanov izrecno pravi, naj ženske ne prihajajo v cerkev z odkrito glavo. Sv. Pavel pa ni mogel naprej vedeti, kaj bo vedno se menjajoča moda ženskam v 20. stoletju posadila na glavo. Ker pa se može pritožujejo, da radi ženskih klobukov ne vidijo govornika, sem prisiljen tudi preko zapovedi sv. Pavla izreči zahtevo, naj ženske svoje klobuke v cerkvi odložijo.

Društva.

(Društva tiskarjev na Kranjskem redni letni občni zbor) se je vršil v soboto dne 24. marca zvečer v restavraciji »Narodnega doma« ob obilni udeležbi društvenikov. Kakor je iz tiskanega poročila za leto 1905. razvidno, je imelo društvo v teku leta en občni zbor in šest zapornih zborovanj; tekoče društvene zadeve je rešil odbor v 33 sejah. Koncem I. 1905. je štelo društvo šest častnih in 149 rednih članov, med temi 129 stavcev, 17 tiskarjev in 3 sorodnih poklicev; umrli so člani I. E. Šuber, A. Premk, O. Terglav, P. Kecsks in onemogli F. Marout. Računski zaključek izkazuje 12.911 K 72 h dohodkov in 11.761 K 82 h stroškov, tedaj 1149 K 90 h prebitka, s katerim je naraslo društveno premoženje na 35.446 K 85 h, ne všteti vrednosti knjižnice in pohištva v znesku 2178 K. Dohodki so sestavljeni takole: članski prispevki 9830 K, vpisnine 18 K, donos društvenega premoženja 1366 K 41 h in razni 1697 K 31 h; stroški pa: podpore bolnim, brezposelnim v kraju in na potovanju, onemoglim, vdovam in sirotam 7123 K 40 h, pogrebne 1101 K 24 h, izobrazba 892 K 66 h, uprava 1061 K 84 h, organizacija 979 K 44 h in razni 603 K 24 h. Društvena knjižnica vsebuje 1134 knjig strokovne, znanstvene, zabavne in različne vsebine, izposodilo se je med letom 149 osebam 1065 knjig; v društvenem stanovanju je bilo na razpolago 25 listov. — Občni zbor je dovolil glavnim društvenim upraviteljem 450 K nagrade in izrekel odobro, ki je imel posebno veliko opraviti z revizijo novega normalnega meznega cenovnika za avstrijske kronovine, kakor tudi vsem, ki so na en ali drug način društvo v pretečenem letu podpirali, najsrčnejšo zahvalo. — Pri volitvah so bili voljeni sledeči gospodje, in sicer: v društveni odbor: predsednik L. Werzak, podpredsednik I. Mlinar, računovodja O. Planinc, blagajnik I. Klovjar, blagajnikov namestnik J. Vehar, zapisničarja F. Jezeršek in A. Strekel, knjižničarja A. Hrovatin in J. Martinčič, odbornika P. Jeločnik in M. Rožanec, pregledovalci računov J. Benčan, A. Gregorec in J. Komar; v tarifno komisijo kranjskih tiskarjev: K. Jarc, F. Jezeršek, J. Košak, F. Kranjc, J. Martinčič in M. Popović; v tarifno razsodišče: člani O. Planinc, M. Popović in T. Premk, namestnik R. Pirković; upraviteljem potniške blagajne: O. Planinc za Ljubljano in M. Petrič za Novomesto.

Telefonska in brzojavna poročila.

SLOVENSKA ZMAGA V TRSTU.

Trst, 26. marca. Pri včerajšnjih volitvah v okolici za mestni oziroma deželni zastop je zmagalo vseh šest slovenskih kandidatov.

NESREČA V TRBOVLJAH.

Trbovlje, 26. marca. Ponoči okoli 8. ure sta se vsled užganih plinov zadušila v baron Hopfenovem rovu paznik Ivan Ščurk in rudar Viljem Kanižar.

POTRESNO TRESENJE.

Novo Mesto, 26. marca. Včera ob 9.50 zvečer na hribu pri Kandiji krepko podzemsko bučanje, trajajoče 6 sekund, smer proti jugovzhodu-zapadu. Nato hipni puh megle. Nemirje celo noč. Zjutraj štirikrat občutno vibriranje. Več kratkih sunkov.

OGRSKI MINISTER PRI CESARJU.

Budimpešta, 26. marca. Cesar je sprejel nasvet Fejervaryjev, naj zaslži o političnem

položaju ogrske ministre. Vsled tega so vsi ogrski ministri odpotovali na Dunaj. Cesar je sprejel Fejervaryja. Pogovor je bil baže o vojaških novlinah.

STAVKA.

Dunaj, 26. marca. Čevljarski pomočniki so zagrozili s stavko, ako se jim ne ugodí. Ako izbruhne tu stavka krojaških pomočnikov, še ni gotovo.

KONKURZ.

Osek, 26. marca. Tvrdka Filip Kaiser & sin je napovedala konkurz. Pasiva znašajo 100.000 K.

NAJNOVEJŠE VESTI IZ RUSIJE.

Peterburg, 26. marca. V Vladivostoku so prišli dva mornarja japonske mornarice, pri katerih so dobili načrte in beležke o utrdbah. — V Revalu so obsojili na smrt 12 kmetov. — V Jakobovem dolu je zaprtih 2500 političnih hudodelcev. — Vilinski škof je naznanil oblastim, da je prestopilo 20.000 pravoslavni h katoličanstvu.

V pojasnilo.

Ker vzbujajo oznanila, ki jih gospod Oton Seydl objavlja po časopisih in drugod mnenje, kakor da bi bil imenovan zobozdravnik, obvešča podpisano društvo zdravnikov p. n. občinstvo, da gospod Oton Seydl ni ne zobozdravnik, niti nima zobotehniške koncesije v Ljubljani.

643 2-1 Društvo zdravnikov na Kranjskem.

Zahvala.

Za vse številne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti naše presrčno ljubljene, nepozabne matere

Marije Kafol

ki so nam došli od blizu in daleč ter mi bili v veliko tolažbo, dalje za številno častno spremstvo predrage pokojnice k večnemu počitku, izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo.

Posebno se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini, preblagi rodbini g. Robida, ki je neutrudno in sočutno bila v pomoč in tolažbo do zadnjega vzdihla blage pokojnice, kakor sploh vsem, ki so kakorkoli lajšali nam boleost ob prebriski uri.

Št. Vid nad Ljubljano, 660 dne 16. marca 1906

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje ob prerani smrti iskreno ljubljene soproga, očeta, brata, tasta in starega očeta, gospoda

Franja Fülle

tovarniškega mojstra

kakor tudi čast. domači duhovščini, g. Lukmannu mlajš., g. kapelanu Zabetu iz Št. Vida nad Ljubljano, dalje sl. požarni brambi tovarniški, kakor tudi godbi za preganljive žalostinke, vsem gg. uradnikom, mojstrom ter delavcem tovarne za prekrasne vence in za iskreno sočutje ter za spremstvo k zadnjemu počitku, izrekajo podpisani najsrčnejšo zahvalo.

S a v a pri Jesenicah, 24. marca 1906.

Josipina, soproga, Lizi, Ana, Kristina omož. Velepič, Mimi, Fani, Pepi in Edi, Lina, Olga hčere in sinovi; Atozija, sestra; Kristina, vnukinja. 655

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob smrti moje nepozabne matere

Terezije Pakiž

roj. KNAVS

izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo zlasti onim, ki so v dolgi boleznih tolažili blago ranjico in ji lajšali trpljenje, onim, ki so prihiteli od blizu in daleč izkazati ji zadnjo čast, onim, ki so položili vence na njeno krsto ter gospi dom pevcem za ganljive žalostinke. — Naj vsem Bog povrne!

Podgora p. Sodražica, 26. sušca 1906.

Sin Karol

za žalujoče ostale.

659

Občni zbor

„Katoličnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“.

V četrtek dne 22. t. m. se je vršil v Celovcu občni zbor političnega društva. Ob napovedani uri, ob pol treh popoldne, je bila obširna dvorana restavracije »Buchenwald« že skoraj zasedena, in ko se je zborovanje pričelo, je bila polna do zadnjega prostora. Navzočih je bilo gotovo nad 300 ljudi.

Društveni predsednik, deželni poslanec Grafenauer otvoril zborovanje in v svojem nagovoru omenja važnih nalog, ki jih je imelo društvo v preteklem poslovnem letu, obenem pa tudi dobi društvo navode in načrte za bodoče delovanje, katero bo zahtevalo od vodstva društva, društvenih udov in sploh celega slovenskega naroda na Koroškem največje pozornosti in požrtvovalnosti.

Vlada ni poslala svojega zastopnika na občni zbor, dasiravno se jo je izrecno naprosilo za to.

Društveni tajnik Ekar prečitavši zapisnik o lanskem občnem zboru, ki se odobri, poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo ima dve vrsti članov: ki plačujejo udnino in ki jo ne plačujejo, prvih 310, drugih s prvimi vred do 3000. Društveni zbor je v Gorjah razpravljal o društvenih zadevah. Priredilo se je v preteklem letu: 1 občni zbor, 1 zaupni shod v svrhu določitve kandidata za državnozborni volilni okraj Celovec - Velikovec in 58 političnih shodov (28 volilnih shodov ob priliki dopolnilne državnozborni vol. v omenjenem okraju, 30 protestnih shodov proti vladnemu načrtu volilne reforme). Po posredovanju društva se je pred kratkim ustanovilo novo delavsko društvo v Podsinji vasi. Pismeni društveni promet izkazuje 1202 komada. Društvo je posredovalo tudi med strankami in oblastmi ter strankami med seboj (83 slučajev). O splošnem stanju narodnega gibanja zrcaločega se v narodnih društvih in zavodih ni mogel tajnik natančno poročati, ker mu niso vsa društva vkljub pravočasno razposlanim vprašalnim polam podala potrebnih podatkov. Splošno pa je opaziti, da najtežje delujejo delavska, potem izobraževalna društva, pevska društva itd. Stiri delavska društva s 350 člani so priredila 38 zborovanj in izkazala okrog 2500 K denarnega prometa; šest izobraževalnih društev s 503 člani 277 zborovanj in 1200 K prometa; 5 pevskih društev novo šele ustanovljenih s 105 člani, 19 zborovanj in 1100 kron prometa, kar je gotovo hvalevredno.

Tajnik poroča končno o društvenem glasilu, edino koroškem slovenskem listu »Miru«. Poročilo ni bilo nič kaj veselo, kajti povdarjal je, da list nima one zaslobljivosti med ljudstvom, ki bi jo moral imeti. List se mora boriti z gnetnimi težavami in lastništvu nikakor ne more ugoditi želji večine rodoljubov, da bi se list povečal, da bi začel po dvakrat izhajati na teden. Tem v resnici obžalovanja vrednim razmeram je pač tudi mnogo kriva neka prikrita agitacija proti listu in pospeševanje drugih listov. Sicer je vse hvalevredno, da bere slovensko ljudstvo tudi druge dobre časopise, da veseli smemo biti, da ljudstvo sploh bere kak dober slovenski list, ali domačega lista se ne sme prezirati.

Župnik Ražun pripominja k tajnikovemu poročilu, da mu ni jasno, ali je odbor kaj ukrenil glede razmer koroških Slovencev napram deželni kmetijski družbi. Slovenski kmetovalci morajo dobiti slovenski kmetijski list!

Podpredsednik dr. Brejc poda o delovanju odbora v tej zadevi natančno poročilo, katero se z odobravanjem sprejme. Nato se je razvila dolgotrajna in semtertja zelo burna razprava o »Miru« katere so se udeležili g. Poljanec, provizor Arnejc, kanonik Dobrovec, župnik Treiber, Gregor Einspieler itd.

O denarnem stanju društva je poročal blagajnik mnsgr. Podgorc. Društvo nima toliko opore v narodu, kakor bi jo moralo imeti. Zato so tudi prispevki tako majhni, komaj 600 kron. Ako ne bi bilo dobrotnikov, ki podpirajo društvo, bi društvo nikakor ne moglo delovati. V tem oziru se mora začeti najvažnejša akcija po celi deželi.

Odbor se je izvolil z majhno izpremembo dosedanjih: Franc Grafenauer, dr. Janko Brejc, mnsgr. Val. Podgorc, dr. Lambert Ehrlich, Josip Rozman, Anton Ekar, Gregor Einspieler, Matej Prosekar, Janez Vošnjak; odborniki: Josip Dobrovec, Fr. Kobentar in Iv. Ure, namestniki. Huter, deželni valca računov: Matej Ražun in Ivan Hudc.

Nato je govoril dr. Janko Brejc o volilni reformi. Jasno je razložil krivico, ki se je zgodila koroškim Slovincem, ako bi postal vladni načrt volilne reforme postava. Odgovorna za to krivico je gotovo v prvi vrsti vlada, ali prvi povzročitelji pa so najzagriženejši sovražniki Slovincu v deželi, dr. Lemiš, Dobrnik in pa deželni predsednik baron Hein, ki se v strahu pred nemškimi nacionalci ni upal ustaviti krivični nemški zahtevi.

Burno odobravanje je večkrat prekinilo govornika in predlagana resolucija se je sprejela soglasno. Ravno tako se je tudi sprejela predlagana nezaupnica deželnemu pred-

sedniku baronu Heinu, ki je kot državni uradnik prisegel na ustavo in pravico, pa ni umel svoje naloge in ni znal varovati tudi koroškim Slovincem po ustavi zajamčenih pravic. Sklenilo se je tudi izreči ogorčenje onim možem, ki so kot državni poslanci izvoljeni v slovenskem delu dežele pripomogli viadi do njenega atentata na obstoj slovenskega naroda na Koroškem, in to so: poslanec pete kurije dr. Lemiš, poslanec kmetijskih občin Oraš in Seifritz ter poslanec celovškega mesta, slovenski janičar Dobernink.

Župnik Poljanec predlaga resolucijo proti ločitvi katoliškega zakona. Resolucija se sprejme soglasno. Ko je še mnsgr. Podgorc iznova opozoril navzoče, kako težki časi se bližajo in kako živahnega dela je treba, ako koroški Slovenci hočemo vzdržati svojo narodno posest, je predsednik dež. poslanec Grafenauer resumiral razprave celega zbora ter zahvalivši se za velikansko udeležbo zaključil občni zbor, od ustanovitve društva šestnajsti.

Tržiške novice.

Splošna delavska bolnišnica in podporna blagajna v Trzinu ima vedno okrog 500 članov in ti so vsi Slovenci, le nekaj se jih šteje za Nemce. In zaradi teh slovenskega društva nemško uraduje. Ko je šel dosedanj pisar F. D. v nekaj jezni pokoj, zaradi kratkega prepira in dolge zmore, mislili smo vsi, da pride v veljavo domači slovenski jezik, a varali smo se. Namesto F. D. je prišel drug germanček M. B. V društvu vse obuje slovensko, na občnih zborih in pri sejah so pogovori in predlogi vsi slovenski, samo v uradnih urah se piše nemško. Ko bi ti možje kaj razuma imeli, bi se morali zavedati, da se mora vsak odbor ravnati po društvenih pravilih, ne pa po svoji lastni volji. Ljudje dandanes niso več tako neumni, da bi pustili, da bi blagajnik nosil kar celo blagajnično premoženje v žepu, kakor pred 15. leti. To ne gre več! Tisti časi so minili! Zato tudi društveniki ne puste, da bi si odbor po svoji lastni volji nagrajeval. Pravila ne določujejo nikakih novoletnih daril, zato jih tudi ne smete prostovoljno jemati. 33. točka dr. pravil se glasi: Vsa mesta odborništva so častna in se morajo zastopniki opravičevati, vendar pa sme občni zbor na predlog predsednika plačilo dovoliti. To se pravi: Predsednik mora občnemu zboru one može predlagati, kateri so med letom za društvo kaj koristnega storili. Občni zbor pa zamore na ta predlog plačilo dovoliti ali pa odkloniti, kakor izprevidi, da je bolj prav. Tako je pravilno, da ne more nikdo nič oporekati. Ne pa, da bi si smel sam odbor jemati plačila, kakor hoče. 35. točka dr. pravil črka b pa se glasi, da mora predstojništvo na spolnovanje pravil paziti! Ali ste pazili, ko ste si nagrade delili? Poglejte se na 40. točko dr. pravil, kaj vam pove črka g: Ako se pri občnem zboru predstojništvo odveza odgovornosti odreče, voli se po načelih točke 32. novo predstojništvo, katero poslovanje prejšnjega pregleda in, ako je treba, sodnijsko postopa in prihodnjemu občnemu zboru o tem poroča. Pregledati bi bilo treba še več točk, a vendar naj zadostuje to, ker mislimo, da bodo društveniki vendar toliko pametni, da bodo pri prihodnjem občnem zboru naredili red. Upati je, da dobi tudi tukaj prvo mesto slovenski jezik, in da se bode tudi uradne ure slovensko pisale.

Iz skritega Loma se nam poroča: V hribih živimo 600 m nad morjem, ali v zatišju obdani visokimi planinami. Dosedaj je bila pri nas dosti blaga zima največ 8° C in malo snega. Imeli smo ta mesec tudi prav prijetnih in toplih dni, 26° C na soncu in sneg je po polju izginil. 20. t. m. nas je pa zopet obiskal in zemljo do zdaj za 10 cm pokril. Danes 23. zjutraj pa je bila na površini videti 2 mm debela, snežena kristalnasta skorja rumenkaste boje. Domači pravijo, da to tukaj nič redkega ni, da je nekega leta padel rdečkasti sneg, na čigar površji so črvi mrgoleli.

Iz slovanskega sveta.

sl. Češki humoristični list na Dunaju. Na Dunaju prične 29. t. m. izhajati češki šalivni list po izgledu »Fliegende Blätter«. Imenoval se bo »Videňský Šotek«.

sl. Star češki časnikar umrl. V Pragi je umrl dne 15. t. m. 64letni češki časnikar J. Walter. Bil je član društva čeških časnikarjev celih 26 let.

sl. Moravska kat. narodna stranka. Dosedanjim kat. narodnim poslancem na Moravskem dr. Hrubanu, dr. Stojanu in dr. Koudeli so njihovi volivci soglasno izrekli zaupnice in zahvale ter jih zopet postavili za kandidate. Posebno veličasten je bil zadnji volivni shod dr. Koudela. Dr. Hruban je imenovan za častnega meščana mesta Ogrski Brod. Kakor znano zastopa dr. Koudela kmečke občine brnske okolice, dr. Stojan Bánov in dr. Hruban Ogrski Brod.

sl. Romanje avstrijskih Rusinov v sv. deželo leta 1906. Pod pokroviteljstvom metropolitane Szeptičkega in obeh vladik, stanišlavskega in peremiskega, se je ustanovil odbor,

ki bode v jeseni tega leta priredil slovesno romanje Rusinov v sv. deželo. Romarji bodo šli čez Pešto, Trst in Jaffo.

sl. Staroslovansko pokopališče. V okolici Legnice, kakor poroča »Dziennik Poznanski«, pri izsekavanju gozda, se je našlo veliko staroslovansko pokopališče. Arheološko društvo v Vraclavu je tja poslalo svojega strokovnjaka, ki bode vodil in nadzoroval izkopavanje.

sl. Čehi na Nižje Avstrijskem. Iz znane vloge »Zveze nižjeavstrijskih Nemcev« posnemamo sledeče o Čehih na Nižje Avstrijskem: V »nemški« Nižji Avstriji je že mnogo občin, v katerih je 28—99% Čehov. V okraju Gmünd n. pr. je občina Beinhausen, v kateri je 86% Čehov. Mnogo drugih občin pa ima od 8—70% Čehov. V okraju Mirtelbach živi med drugim v Suhlih Krutih (Dürnkut), kjer je Rudolf premagal češkega Otokarja, danes 23% Čehov, v občini Unter-Themenau 93%, Ober-Themenau 94%, Bischofswart 99%. V sodnem okraju Laa jih je izmed 38 občin le še 10 čisto nemških, v okraju Mistelbach od 29 občin le 9. Okrožje pod Dunajskim lesom ima več občin s češko večino. Od vseh nižjeavstrijskih občin jih je le še 52% doma iz Nižje Avstrije (na Dunaju le 44%), drugi so s Češkega in Moravskega. Med dunajskimi čevljarji jih je 36% Čehov, krojačev in mizarjev 32%. Nemštvo Dunaja nazaduje. Zadnje ljudsko štetje je našlo na Dunaju 102.974 prebivalcev s češkim občevalnim jezikom. To število pa se je gotovo podvojilo, če ne že potrojilo. V posameznih dunajskih okrajih je že silno veliko Čehov. Tako ima okraj Fünfhaus 5.49% Čehov, Meidling 5.63%, Margareten 5.83%, Simmering 6.26%, Landstrasse 7.47%, Rudolfsheim 7.81%, Ottakring 7.93%, Hernals 8.8%, Brigittenau 11.12%, Favoriten 20% Čehov. V desetih letih se je pomnožilo število Čehov v okraju Fünfhaus za 69%, v Favoriten 90%, v Landstrasse 106%, v Ottakringu 110.5%, v Rudolfsheim 177.5%, Hietzing 222% in v Simmeringu za 409%. Ako se bo to naseljevanje Čehov v teh dunajskih okrajih nadaljevalo enakomerno, ima Simmering v 20 letih češko večino, Rudolfsheim v 40, Favoriten, Landstrasse in Hietzing v 50, Ottakring in Fünfhaus v 60 letih. — To je izvelek iz podatkov združenega nemškega odbora. In vsi ti stotisoči bodo ostali narodno popolnoma brezpravni.

sl. Darilo duhovščine papežu. Letos obišče češka duhovščina sv. Očeta v spremstvu svojih vernikov. Ob tej priliki izroči pri javni avdijenci papežu kot darilo mojstrsko delo češke umetnosti. To je Mysbekovo delo »Kristus na križu« iz čistega srebra s slonokoščnim križem. Delo izvrši tvrdka Topič v Pragi. To res umetniško delo, ki mu je izrekla največje priznanje kritika celega sveta, ki je bilo odlikovano s prvimi nagradami na razstavah na Dunaju, v Monakovem, Berlinu, Bruslju, Parizu in Chicagi, je gotovo zelo pripravno darilo in obenem sijajno priznanje delu čeških umetnikov od strani češke duhovščine.

sl. Iz Petersburga se poroča, da se je tam osnovala »liga prosvete«, ki bode širila prosveto v ruski državi na podlagi demokratičnih načel, ne le v šoli, ampak tudi izven šole.

Slovensko gledališče.

Repriza »Toske« je bila celo za nekaj odstotkov boljša od premijere. Krasoto instrumentacije nam je bilo stoprav sedaj mogoče natančneje umeti. Globoko zamišljeno delo zahteva pravega razumevanja; vgloditi se je treba v vse detailje bogatih muzikalnih zakladov, potem ima poslušalec šele užitek.

Bili smo zadovoljni posebno z izvajanjem drugega, pa tudi zadnjega dejanja. Opera se je uprizorila na častni večer baritonista g. Oufrednika. Ta je pevec po naših mislih, dober v vsakem oziru, tako da bi pri nas težko dobili boljše. Povsod, kjer je nastopil, se je odlikoval. Čuli smo ga v najrazličnejših operah in operetah, a vsikdar je svojo nalogo častno izvršil. Da je pa kot Scarpia v operi »Toska« dosegel morda največji uspeh, to se ne da tajiti. Ta uloga mu da priliko pokazati vse pevske vrline, da pride z glasom, katerega ima v oblasti kot malokateri pevec, do popolne veljave. Njegov prijetno doneči bariton prija bodisi v nižini kot v višini. Toda nele kot pevec dobre šole, tudi kot igralec se g. Oufrednik čuti na odru doma. Igral je svojo ulogo s pristno realitiko in dosegel v vsakem oziru časten uspeh, a žel tudi najburnejega priznanja in aplavza. Naj bo uverjen, da uživa vse simpatije naše in našega gledališkega občinstva.

Gospa Skalo v a je bila na isti višini kot prvič. Uloga »Toske« ostane brezdvoma njena elitna partija.

G. Orželski je bil popolnoma na mestu; ker je zaslužil pohvalo, mu je pač ne moremo odrekati. Bil je prav dober.

G. Raneč je bil celo boljši od prvič.

G. Betetto napreduje od dne do dne. — Tudi orkester s kapelnikom vred zasluži v polni meri pohvalo.

Suha bukova drva

se dobijo v vsaki množini pri P. Peterca za sv. Krištofom v Ljubljani. 642 5 —

Čisti samo s

Globus

čistilnim ekstraktom.

Najboljše čistilo na svetu.

Najslavnejše medic. avtoritete uporabljajo
Rogaški Styria-vrelec pri 46b 4—4
kron. kataris v grlu in bronhijih

Lepo posestvo

v prijetnem kraju Razburah pri Čatežu je naprodaj.
K temu pripada lepa prostorna kmečka hiša, pod to je obokan hev in klet, druga stavba je prostorna fód z obokan m hlevom in obokano kletjo, vse sšrambe imajo kamnite banjarje v prav dobrem stanju, pri h šli je velik vrt, kugeja obliva gnojnica iz vasi, njiv za 38—40 mirnikov posetve in d a dela grvda 3 orale. Cena temu je 4000 gld in se za polovico kupnine počaka 10 let + 8% obres i. Kupci naj se ogla-ijo pri lastniku Mihu Omahen v Višnji gori. 620 5—3

ANTON NICOLICH,

župnik pri sveti Luciji pri Albani, je odstranil devet let ga nadlegujoče bolečine v želodcu z uporabo

želodčne tinkture

G. Piccolija, dvornega založnika Njega Svetosti in lekarnja v Ljubljani, Dunajska cesta.

1 steklenica velja 20 vin., in se vnanja naročila točno 2371 izvršujejo. I. 4

Otročje

vozičke različnih cen ima vedno v zalogi 502 10—10

Dragotin Puc

Ljubljana, Dunajska cesta 18.

Dober 618 3—2

mlinar

dobi takoj službo. Kje, pove upravnistvo „Slovenca.“

Po ceni se proda še skoro nov 3 m dolg prodajalniški pult (pudelj).

Ogleda se lahko na Tržaški cesti 21. Cena se izve istotam. 571 6—6

Sprejemem takoj izvežbano prodajalko

le prvo moč — modne branže, ki se razume zlasti pri Jägrovem perilu, nogavicah in sploh pletenini in tkanini. — Ponudbe: Dragotinu Hribarju v Ljubljani. 631 3—3

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne vizitnice

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese Izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2,000.000.—.

Zamenjava in ekskomptuje

izšrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. 222

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predupne na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurznal izgubi.

Za Zorica naročila. 223

Stanje vlog do 30. nov.
1905 čez 11 milijonov kron.

Preje: Gradšče št. 1,
sedaj: Kongresni trg
št. 2, I. nadstr.

Denarni promet od 1. jan. do
30. nov. 1905 čez 50 milj. K.

Lastna glavnica K 214.843-38.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ brez kakšnega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. nov. 1905: K 11.173.979-02. Denarni promet od 1. jan. do 30. nov. 1905: 50.407.689-54. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1905.

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Stiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

2545 30-31

Odborniki:

Josip Jarc, veleposesnik v Medvodah. Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. Karol Kauschegg, veleposesnik v Ljubljani. Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. Ivan Kregar, stolni kanonik v Ljubljani. Karol Pollak, svet. trg. in obrt. zb. v Ljubljani. Francšek Leskovic, hišni pos. in blag. Lj. pos. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarn. in pos. v Ljubljani. Greg. Stibar, župnik na Rudniku.

Zastonj

644 3-2



Največja in najfinejša izbira
konfekcije

zagospode, dečke, dame
in deklice po cenah

brez konkurence
!! brez filialke !!

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

NAJFINEJŠE
BARVE ZA UMETNIKE

DR. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

FINE OLJNATE BARVE ZA

ŠTUDIJE DR. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

(PUŠICA 20 VIN.)

MEČILA,
APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA

ŽGALNO SLIKANJE

VELIKO IZBIRO

LESENIH IZDELKOV

ZA VŽIGANJE IN POSLIKANJE IMATA

TOVARNA OLJNATIH BARV,

LAKOV IN FIRNEŽEV

BRATA EBERL

MIKLOŠEVA CESTA 6
LJUBLJANA.

SLIKARSKI PAPIR
PLATNO, ČOPIČE
IN VSE DRUGE
POTREBŠČINE

ČOPIČI - BRONCE - KARBOLINEJ. - LIM.

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Postni govori:

Schuster, 2 **Zyklen Fastenpredigten.** I. Der gute Hirt. II. Maria Magdalena. S poštino K 1-70.

Bellen, **Sünde und Sühne.** S pošt. K 1-54.

Kolberg, **Die Werke der Genugtuung.** S pošt. K 1-30.

„ **Die Busse in Passionsbildern.** S poštino K —80.

Schlör-Katschner, **Fastenpredigten.** S pošt. K 2-60.

Grundkötter, **Sechs Fastenpredigten über die letzten Dinge des Menschen.** S pošt. K —80.

Denifle-Schultes, **Die katholische Kirche und das Ziel der Menschheit.** S poštino K 1-80.

Dröder, **Die acht Seligkeiten Jesu und die moderne Welt.** Neun Vorträge für gebildete Stände. S poštino K 2—.

Hofmann, **Opfergang des Sohnes Gottes.** Sieben Vorträge über den Kreuzweg in seiner Beziehung zum Hohenpriestertume und zum Opfer des Sohnes Gottes. S poštino K 1-54.

Bellen, **Die letzten Worte des sterbenden Erlösers.** S poštino K 1-54.

Plett, **Kreuzessplitter.** S poštino K 1-70.

Fuhr, **Von Gethsemani bis Golgatha.** S poštino K 1-30.

Stingeder, **Die brennendste aller Lebensfragen.** S poštino K 1-05.

Stingeder, **Gottes Antwort** auf die brennendste aller Lebensfragen. S poštino K 1-60.

„**Eines nur ist notwendig**“. Sieben Fastenpredigten. K —95.

Huhn, **Fastenpredigten** in 3 Zyklen. Mit Anhang: Exercitien-Vorträge für Männer. Po pošti K 3-10.

Hecher, **Die sieben Kreuzesworte Jesu Christi.** Po pošti K 1-30.

Hecher, **Frauengestalten am Leidenswege des Herrn.** 7 Fastenpredigten über die Busse. K 1-90.

Diessel, **Fastenpredigten.** 10 zvezkov:

„ Die grosse Gottesthat auf Golgatha. S pošt. K 1-88.	
„ Der Karfreitag. „ „ 1-88.	
„ Die Erde, Die Heimat des Kreuzes. „ „ 1-40.	
„ Der Schlüssel zum Himmel. „ „ 1-88.	
„ Der Rettungsanker der Sünder. „ „ 1-88.	
„ Der Tod der Sünde Sold. „ „ 1-64.	
„ Die Rechenschaft nach dem Tode. „ „ 1-88.	
„ Der grosse Tag der Ernte. „ „ 1-88.	
„ Das Leiden in ewiger Nacht. „ „ 1-88.	
„ Das glückliche Jenseits. „ „ 1-88.	